

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Hommage à Foscolo	Frédéric Plessis
Ἡ Γλῶσσα τοῦ Α. Κάλβου (Συνέχεια καὶ τέλος)	Ἡλία Βουτιερίδη
Τετράστιχα	Σίμου Μενάρδου
Ὁ Ἄνομος (Συνέχεια καὶ τέλος)	Δώρη Κουβαρά
Ἡ Γρηά	Ν. Πετιμεζᾶ Λαύρα
Ἡ Ἄννα Κλαίει	Ἀγγ. Σημηριώτη
Μᾶς φτάνει	Ρίτας Μπούμη
Πετράρχης καὶ Λάουρα	Μαριέττας Μινώτου
Μέρα Καλοκαιριάτικη	Μυρτιώτισσας
Ἀπὸ τὴν «Κυρά Φροσύνῃ» Μετάφραση Θεόδωρου Βοΐκου	Α. Βαλαωρίτη
Ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο τοῦ Καποδίστρια	Γ. Βαλτινοῦ
Ἄν εἶχα	Σπύρον Βλαντιῆ
Ἀπὸ τὰ σημειώματα τοῦ Μαζέπη	Θράσου Καστανάκη
Πνευματικὴ Ζωή.—Ἐκδόσεις.—Περιοδικά.—Διάφορα.	

Ἔτος Β'. Ἀριθ. 16—17—18
 Ἰούλιος—Αὐγουστος—Σεπτέμβριος.
 Τὸ τεῦχος Δραχ. 6.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ «ΙΟΝΙΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ»,

Ετησία	Δραχ. 35
Εξάμηνος	» 20
Ετησία Εξωτερικού δολλάριον 1	

Διευθύντρια: *Μαριέττα Μινώτου*
» συντάξεως: *Ρίτα Μπούμη*

—= Τυπώνεται στη Σύρο —=

Εμβάσματα, συνεργασία και δ,τι άλλο σχετικό με την «Ιόνιον Ανθολογία» στέλνεται στη Διεύθυνση: *Μαριέττα Μινώτου* Διευθύντρια «Ιονίου Ανθολογίας» Ζάκυνθον.

Στους συνδρομητές της «Ιονίου Ανθολογίας» γίνεται πάντα ή έκπτωση στο Πανηγυρικόν Λεύκωμα Ζακύνθου.—200 μεγάλες σελίδες 100 φωτογραφίες.—Δραχμές 30.

Το ίδιο και για τους συνδρομητές της «Νέας Εστίας».

Το λεύκωμα στέλνεται σάν έμβασθ ή τόν αντίτιμο στη Διεύθυνση τού περιοδικού ή στο βιβλιοπωλείο Κολλάρου, Σταδίου 44 Αθήνας.

Η «Ανθολογία» πουλιέται στην Αθήνα στα βιβλιοπωλεία της «Εστίας» Κολλάρου, Έλευθερουδάκη, Ζηκάκη και Ράλλη.—Στόν Πειραιά στο βιβλιοπωλείο Ηλιάδη και Σώμου.—Στήν Αλεξάνδρεια στα «Γράμματα».

Θεορά παρακαλούνται οί συνδρομητές πού δέν κρατούν σειρά νά μās στείλουν τόν Α' και Β' τεύχος της «Ανθολογίας». Θά τούς γίνη έκπτωση 10 δραχμές για τόν καθένα στη συνδρομή τους.—Στέλνοντας και τά δύο τεύχη λαβαίνουν δωρεάν για ένα εξάμηνο την «Ανθολογία».—Και αυτό για νά συμπληρώσωμε τόμους τού Α' χρόνου, πού μās ζητούνται επίμονα από τούς νέους συνδρομητές.—

Ανανεώσατε την συνδρομή σας τόν ταχύτερο, υποστηρίζοντας την «Ιόνιον Ανθολογία» και γράφοντας τούς φίλους σας συνδρομητές.

Στό έρχόμενο φύλλο: «Τά Νεοελληνικά Προβλήματα» τού ΔΙΟΝ. ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ, «Τό Ιόνιο Θέατρο» τού Δ. ΒΑΛΣΑ και ένα άρθρο τού γνωστού Ιταλού συγγραφέα Angelo Ottolini για τόν Πινδεμόντι γραμμένο ειδικά για την «ΙΟΝΙΟ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΗ ΥΛΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ

HOMMAGE A FOSCOLO

Fille d'un ciel sans tache et mere de fruits d'or
O Zante, ou Zakuntos, ô perla Ionienne
Qu'aux jours lointains compta dans son trésor
Ulysse, et que Rome fit sienne.

Un honneur que ne peut entamer l'avenir
A ta beauté s'ajoute, et ta gloire est complète:
Sous l'oranger tu vis naître et grandir
Un pur, un généreux poète;

Foscolo! — S'éteignant dans les brouillards du Nord,
Les yeux et le cœur pleins de sa claire Italie,
Il accepta l'exil jusqu'à la mort
Comme rançon de son génie.

FRÉDÉRIC PLESSIS

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ *Καί. Χατζή*
ΗΜΕΡΟΜ. *20.8.85*
ΑΡΙΘ. *36816*

ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ Α. ΚΑΛΒΟΥ

(Συνέχεια και τέλος)

Παρουσιάζεται λοιπόν για βέβαιο πώς η μετάφραση του Κάλβου είναι το πρώτο έργο του στην ελληνική γλώσσα, που χρησιμοποίησε όρισμένο γλωσσικό σύστημα. Το σύστημα αυτό είναι του Κοραή. Ο Κάλβος είναι ένας όπαδός του Κοραή με κάποιες παραξενιές στην εφαρμογή των γλωσσικών ιδεών τούτου. Ο Κοραής είχε κηρύξει και διδάξει, ότι η νέα ελληνική γλώσσα έπρεπε να είναι ή αρχαία πλουτισμένη με λέξεις και τύπους από τη λαϊκή. Τέτοια είναι και η γλώσσα του Κάλβου. Έχει όλα τα χαρακτηριστικά και τα σημαντικότερα γνωρίσματα της γλώσσας του Κοραή. Η χρησιμοποίηση του ρήματος «θέλω» με απαρέμφατο, αντί του «θα» με υποταχτική—χαρακτηριστική της γλώσσας του Κοραή—υπάρχει συχνά και στον Κάλβο. Τήνε βρίσκουμε στα κομμάτια της μετάφρασης, που έβαλα παραπάνω, τήνε βρίσκουμε συχνά και στις «Ώδες» :

Ἐκεῖ μέσα ἀτάρακτος
θέλω ἐγὼ συντριφθεῖν
(Ώδὴ Γ' στρ. 27).

Ἑλληνες σεῖς, πῶς ἤθελεν
ἀπὸ σᾶς προκριθεῖν.....
Θέλει ἀλλάξειν τὸν δρόμον του
ὁ χρόνος.....

Καὶ δακρυχέουσα θέλει
τὴν ἱερὰν φιλήσειν
κόνιν, καὶ εἰπεῖν.....
(Ώδὴ Δ' στρ. 9, 12, 14).

Ποίμνοια τὸν κύκλον ἤθελον
τρέξειν τὸν βίον (Ώδὴ Ε' στρ. 9).
Νέαν δάφνην οἱ Ἑλληνες
θέλουν ἀρπάξειν (Ώδὴ Ι' στρ. 37).

Υπάρχει το περίεργο εκείνο φτιάσιμο της φράσης, που έδωκε άφορμή στο Ι. Ρίζο Νερουλό, όταν θέλησε να σατυρίσει τις υπερβολές των όπαδών του Κοραή, να γράψει στα «Κοραϊστικά» του το στίχο :

Ἐκβήκες ἥρως ἐκ τῶν Γραι-μεγάλος κῶν τὸ γένος.

Ὅπως βλέπουμε στη μετάφραση τή φράση : «Ὅμως ἐάν δέ ὁ ἄρ-

ρωστος κτλ.» αντί του κανονικού «ἐάν δ' ὅμως ὁ ἄρρωστος» έτσι συναντάμε και στις «Ώδες» φράση σαν και τούτη :

.....βομβηδὸν
εἰς τὸν πολὺν ἐπέταον
καρπὸν λυαῖον. (Ώδὴ Ζ' στρ. 9).

κι' άλλες πολλές παρόμοιες, που μάς θυμίζουν κάπως τή φράση του Δ. Βερναρδάκη στους στίχους του :

Καὶ τὸν ἀπόντα κλαίει
τὴν κόμην ναύτην τίλλουσα ἡ ἐρωμένη νέα.

Στή μέμηση αυτή της φρασεολογίας του Κοραή η στην επίδραση τούτου μπορούμε να βρούμε και την αρχή της συνήθειας—ας τὴν ποῦμε έτσι—του Κάλβου να βάνη το επίθετο ύστερ' από το ουσιαστικό, ἐνῶ η φυσική σύνταξη είναι να μπῇ μπροστά το επίθετο, και να κἀνη τή φράση του παράξενη : «Και σεῖς ἐπὶ τὸ ξύλον μελίφρονον...Φάντασμα τοῦ νοός μου τεταραγμένου...» Ἐπὶ τὸ μέγα πρόσωπον τῆς γῆς πολυδοτάνου....χάνονται ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς πλατείας....εἰσπνέει τὸ θεληματικὸν φύσημα μεσημβρινόν...κτλ.» Εἶνε ἀλήθεια, πῶς αρκετὲς φορές ἡ τέτοια τοποθέτηση τοῦ ἐπίθετου, ύστερ' ἀπὸ τὸ οὐσιαστικὸν δίνει στὸ δεύτερο κάποια μεγαλειότερη δύναμη και ζωεράδα, ἀλλὰ ἡ κατάχρηση στην τέτοια τοποθέτηση δὲν εἶνε πάντα για ὄφελος τῆς ποιητικῆς φράσης.

Μπορούμε ἀκόμη να παρατηρήσουμε ὅτι και στή μετάφραση και στις «Ώδες» ὁ Κάλβος μεταχειρίζεται πολὺ τὸ ρῆμα «ἐκβαίνω», ἐκβαῖ, ἐκβῆ, που τόσο πολὺ συναντάμε και στα γραφόμενα του Κοραή κι' ὅλων τῶν όπαδῶν του. Μερικὲς λέξεις γίνονται πολλὲς φορές ἀπὸ τις πιδ χαρακτηριστικὲς τοῦ ὅφους ἑνὸς λογοτέχνη και δαίχνουν ἀκόμη και ποιά επίδραση ἔχει δοκιμάσει. Καὶ ὅπως οἱ λέξεις ἔτσι και οἱ τύποι οἱ γραμματικοὶ γίνονται χαρακτηριστικοί. Ὁ Κάλβος, καθὼς και ὁ Κοραής ἔχουνε στὸ τυπικὸ τους καθέκαστα, που κἀνει τὴ γλῶσσα τους να εἶνε γεμάτη μακαρονισμούς. Μακαρονισμός εἶνε τὸ να βάνουμε σὲ μιὰ λέξη, που ἡ ρίζα τῆς εἶνε τῆς λαϊκῆς γνώσεως, κατάληξη ἀρχαϊόπρεπη. Ὁ Κοραής κορόϊδεψε τὸ μακαρονισμό, κι' ὅμως συχνά εἶνε κι' αὐτὸς ἐργάτης του. Ὁ Κάλβος ἔχει ἀμέτρητους μακαρονισμούς και στή μετάφρασή του και στις «Ώδες». Γράφει ἄξαφνα «ἐλάτε να ζεστάσωμεν» (Ώδὴ ΙΓ' στρ. 17) ἀντὶ να γράψῃ «ἐλάτε να ζεστάνουμε». Παίρνει δηλαδὴ τὸ ρῆμα «ζεσταίνω» που εἶνε τῆς λαϊκῆς γλώσσας και τὸ κλίνει με τὴ γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας, «να ξαναποκτήσωμεν, σηκώσατε, ἐμάζωχθη, περνάουσι, ἐγκρημνισμένοι, να σκήπτωσι, πέφτουσι, ξανοῖξουσιν κτλ.» λέξεις που εἶνε ὅλες τῆς λαϊκῆς γλώσσας, και τις κλίνει σύμφωνα με τὴ γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας.

Τὰ λίγα αὐτὰ παραδείγματα εἶνε ἀρκετὰ, θαρρῶ, νὰ δείξουν, ὅτι ὁ Κάλβος ἦτανε ὁπαδὸς τοῦ γλωσσικοῦ συστήματος τοῦ Κοραΐ. Μὰ ἐξὸν ἀπὸ τοῦτο μποροῦμε ἀκόμη, συγκρίνοντας τὴ γλῶσσα τῆς μετάφρασης καὶ τῶν «Ὡδῶν» νὰ ἐξετάσουμε γενικώτερα πῶς ὁ μαθητὴς τοῦ Κοραΐ χρησιμοποίησε τὸ γλωσσικὸ τοῦ ὄργανο.

Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς κριτικούς του—ἴσως μάλιστα θὰ ἔπρεπε νὰ εἰπῶ ὅλοι—βρήκανε λόγια θαυμασμοῦ γιὰ τὴ γλῶσσά του, μένουνε σὰν σασιμένοι ἐμπρὸς στὸ ὕψος του, μερικοὶ μάλιστα δὲ διαστάσανε νὰ εἰποῦνε, ὅτι θὰ ἔπρεπε ποιητὲς καὶ πεζογράφοι νὰ τὰ πάρουνε γιὰ πρότυπο. Μέσα ὅμως στὸ θαυμασμὸ τους δὲν προσέξανε πόσο ἡ γλῶσσα τοῦ Κάλβου εἶνε—ὅπως εἶπα καὶ παραπάνω—γεμάτη λάθια γραμματικὰ καὶ συνταχτικὰ, ἀπὸ κεῖνα ποὺ δὲν τὰ δικαιολογεῖ καμιά ποιητικὴ ἄδεια καὶ ἰδιοτροπία, πόση ἀκυρολεξία ὑπάρχει καὶ πόση ἀοριστολογία βασιλεύει στὸ ὕψος του. Μ' ὅσο κι' ἂν φαίνεται σχολαστικὸ τὸ τέτοιο ἐξέτασμα ἑνὸς ποιητῆ, ὅμως δὲ μπορεῖ ν' ἀρνηθῇ κανεὶς, ὅτι γιὰ νὰ εἰποῦμε ἕνα ποιητὴ μεγάλο καὶ καλλιτέχνη ἀληθινὸ πρέπει τὰ ἀψηλὰ καὶ δυνατὰ νοήματα νὰ τὰ συνοδεύη πιστὰ καὶ ἀδιάκοπα κ' ἡ σωστὴ καὶ καλλιτεχνικὴ χρησιμοποίησις τῆς γλώσσας. Νόημα, ἰδέες καὶ γλῶσσα πρέπει νὰ πηγαίνουν κοντὰ-κοντὰ, καὶ νὰ ἔχουν τὴν ἴδια τελειότητα.

Στὴ μετάφρασή του ὁ Κάλβος ἔχει παραπολλὰ συνταχτικὰ καὶ γραμματικὰ λάθια, πολλὰς ἀκυρολεξίες καὶ πολλὰς ἀοριστολογίες. Μπορεῖ νὰ τὰ ἰδῇ κανεὶς αὐτὰ εὐκόλα στὰ κομμάτια ποὺ ἔβαλα παραπάνω. Σὲ μιὰ μετάφραση δοκιμάζεται ἡ συγγραφικὴ καὶ πιὸ πολὺ ἡ γλωσσικὴ δύναμη ἑνὸς λογοτέχνη. Τίς ἴδιες αὐτὲς ἀδυναμίες ἔχει ὁ Κάλβος καὶ στίς «Ὡδές» του. Συχνὰ δίνει σημασία μεταβατικὴ σὲ ῥήματα ἀμετάβατα: «ὀρμήσατε τὰ συναγμένα πλοῖα.» (Ὡδὴ Ι' στρ. 32). Φτιάχνει τύπο ἐνεργητικὸ σὲ ῥήματα, ποὺ ἡ γραμματικὴ τὰ λέει αὐτοπαθῆ: ὅπως

Καὶ ποῖος ποτὲ τὸν ἤκουσε
παραπονοῦντα; (Ὡδὴ Β' στρ. 6).

ἀντὶ νὰ εἰπῇ «παραπονούμενον». Τῶν «τεθνημένων» ἀντὶ τῶν «τεθνεώτων ἢ τεθνηκότων» ἢ «πεθαμένων» τῆς λαϊκῆς. Γράφει:

Ἐκεῖ μέσα εἰς τὰ πλεόμενα
δὲν ρίχνεσθε καρὰβια (Ὡδὴ ΙΓ' στρ. 26).

ἀντὶ νὰ εἰπῇ «πλέοντα». Ἡ λαϊκὴ λέει πλεούμενο, χωρὶς κανένα οὐσιαστικόν, ἐπειδὴ τὴ λέξη αὐτὴ τὴν ἔχει ἀντὶ γιὰ τὸ ἀρχαῖο «πλοῖον».

Ὅπως καὶ στὴ μετάφρασή του ἔτσι καὶ στίς «Ὡδές» ἔχει τὸ ῥήμα «ἔγινα», ἐνῶ τέτοια κατάληξη τὸ «ἔγινα» δὲν τὴν ἔχει μήτε στὴν ἀρχαία μήτε στὴ λαϊκὴ. Γράφει γιὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὸ μέτρο

τοῦ «μελίσσων» (Ὡδὴ Ι' στρ. 27) ἀντὶ «μελίσσων» καὶ «ξίφων» (Ὡδὴ ΙΒ' στρ. 18) ἀντὶ «ξίφων». Κι' ἀκόμη:

Ὡ ἐπουράνιος χεῖρα!

Σὲ βλέπω κυβερνοῦσαν... (Ὡδὴ Ι' στρ. 34).

«Τοιούτως!» (Ὡδὴ ΙΕ' στρ. 21 καὶ 22).

Ἡ ἀκυρολεξία εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ Κάλβου καὶ στὴ μετάφραση καὶ στίς «Ὡδές»:

Ἡμεῖς κατεδικάσθημεν

Ἀθλιοι, κοπιασμένοι,

Πάντα νὰ κατατρέχωμεν,

Ἀλλὰ ποτὲ δὲν φθάνομεν

τὴν εὐτυχίαν (Ὡδὴ Θ' στρ. 2).

Ἡ χρησιμοποίησις αὐτὴ τοῦ κατατρέχω μετὰ τὴν σημασίαν τοῦ «κυνῶ νὰ φτάσω» ἢ ἄλλη παρόμοια, ποὺ μόλις σιμόνει τὴν σημασίαν τοῦ στήν ἀρχαία γλῶσσα μᾶς μπερδεύει ἀρκετὰ, ἐπειδὴ στὴ νεώτερη ἑλληνικὴ, καὶ τὴν καθαρεύουσα καὶ τὴ λαϊκὴ, τὸ «κατατρέχω» ἔχει μόνο τὴν σημασίαν τοῦ... «κατατρέχω».

Τῶν ποταμῶν πλατέα
νερά. (Ὡδὴ ΙΕ' στρ. 11).

Μ' ὅσο κι' ἂν πάρουμε μεταφορικὰ τὸ ἐπίθετο πλατέα, δηλαδὴ νὰ τὸ νιώσουμε ὅτι λέγεται περισσότερο γιὰ τὰ ποτάμια, πάντα ἔρχεται σὰν λίγο ἀνάποδη ἢ φράση, ἐπειδὴ ἐδῶ ὁ ποιητὴς θέλει περισσότερο νὰ χαρακτηρίσῃ τὰ νερά, ὅπως ἀμέσως παρακάτω λέει «βαθέα λαγγάδια, ἔρημα μονοπάτια» καὶ ξέρουμε ὅτι τὰ νερά τῶν ποταμῶν εἶνε «γλήγορα» καὶ ὄχι «πλατέα».

Νά, πέφτουν ὡς οὐράνιαι

βρονταί, πολλὰ ἀπροσδόκητα

βόλια θανάτου. (Ὡδὴ ΙΕ' στρ. 23).

Κι' ἐδῶ βέβαια ἴσως ὁ ποιητὴς νὰ τὸ λέγῃ μεταφορικὰ, ὅτι τὰ βόλια πέφτουν ὡς οὐράνιαι βρονταί, ἀντὶ νὰ εἰπῇ ὅτι «βροντοῦν τὰ ντουφέκια, ποὺ στέλλουν τὰ βόλια τοῦ θανάτου», μὰ τέτοιες μεταφορὲς δὲν εἶνε καὶ τόσο δικαιολογημέναι. Πόσο καθαρὰ τὸ λέει τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι!

Πέφτουν τὰ βόλια σὰν βροχὴ κι' οἱ μπόμπες σὰν χαλάσι.

Ἡ παρομοίωση ἐδῶ εἶνε ὅλο φυσικότητα.

Τρέμεις καὶ τὸ ποτήρι σου

πέφτει σχισμένον (Ὡδὴ ΙΘ' στρ. 8).

Ξέρουμε ὅτι τὸ ποτήρι σπάει καὶ δὲ σκίζεται, ἐξὸν ἂν εἶνε ἀπὸ ξύλο.

αυτό μου προξενούσε δλο και περισσότερη ταραχή. Ήταν λοιπόν δυ-
νατό νά βρεθῶ κι' ἐγὼ σὲ μιὰ θέση ἂν ὄχι ἴδια μὲ τῆς Ἀννούλας
ἔστω καὶ σχετική; Ἐξαφνα συναισθάνθηκα ὅτι σκέπτομαι πράγματα
ποῦ δὲν τὰ εἶχα σκεφθῇ ποτὲ καὶ ὅτι ὁλοένα στὸ μυαλό μου ἐρχό-
ταν εἰκόνες ἀσυνήθιστες, ξένες μὲ τὴν καθημερινή του ἐργασία, τὸν
διαρκῆ του ἥρεμο δρόμο. Ναί! ἡ σκέψη μου ἡ τωρινή δὲν ἦταν ἡ
δική μου ἀλλὰ μιὰ ξένη! Ἐπανεστάτησα, θέλησα νὰ τὴν διώξω μα-
κριά, ἂν ἐπίστευα σὲ ξένες ἀνεξάρτητες καὶ κακὲς δυνάμεις θὰ πί-
στευα καὶ πῶς μιὰ τέτοια δύναμη εἶχε κατορθώσει νὰ εἰσχωρήσῃ
στὴν ὑπαρξή μου. Ἐ, μὰ καλὰ λοιπόν! Ἐφθανε ὡς ἐδῶ! Μιὰ φορὰ
καὶ ἦρθαν ἔτσι τὰ πράγματα, μιὰ φορὰ ποῦ ἡ Ἀννούλα θέλησε νὰ
μοῦ χαλάσῃ τὴν ἡρεμία τῆς ζωῆς μου νὰ μὲ σύρῃ ἀπὸ τὸ περισσό-
τερο πραγματικὸ γιὰ νὰ μὲ χώσῃ στὸ περισσότερο φέμμα, θὰ μπο-
ροῦσα νὰ τὴν στείλω πάλι στὸν ἀνοιχτὸ κόσμον ἀπ' ὅπου τὴν εἶχε πάρ-
ει ἡ μητέρα μου. Δὲν εἶχα βέβαια ἐγὼ καμμίαν ὑποχρέωση νὰ τὴν
κρατήσω, ἀφοῦ καὶ ἡ μητέρα μου εἶχε πεθάνει.

Ἐπροχώρησα ἀποφασιστικὰ πρὸς τὴν κάμαρά της. Ἡ πόρτα της
ἦταν ἀνοιχτή. Φαίνονταν τὸ κάτω μέρος τοῦ κρεβατιοῦ της, εἶδα ξέ-
σκεπα δυὸ γυμνά πόδια, μὰ προχώρησα ἀποφασιστικὰ. Ἦταν ἐκεῖ,
ξαπλωμένη ἐπάνω στὸ κρεβάτι της μισόγυμνη, σχεδὸν ἐντελῶς γυ-
μνή. Μόνο ἓνα πουκαμισάκι φοροῦσε, κκι ἐκεῖνο ἦταν ἀνασηκωμένο
ὡς ἐπάνω... πειὸ πάνω ἀπὸ τοὺς γοφούς της τὰ στήθη της ἦταν ἐν-
τελῶς γυμνά... Γιατί νὰ μὴν ἔχῃ ρίξῃ ἓνα σεντόνι ἐπάνω της; Ἐκοι-
μώταν... Ὅχι! Ἐκανε πῶς ἐκοιμώταν! Ἐτσι πίστεψα κείνη τὴ στι-
γμή, ὅτι τὸ προσποιώταν. Τὰ μάτια μου τραβιῶνταν ἀθελα στὰ γυμνά
της μέρη... Μὰ ἂν ἦταν τοῦλάχιστον μόνο τὰ στήθη της γυμνά!
Ἦταν ὅλη!... Ἐρίγησα. Στὴν ἀρχὴ ἐνόμισα πῶς ἐντράπηκα, μὰ
εἶδα ἀμέσως ὅτι τὸ ρίγος μοῦ προξενήθηκε ἀπὸ κάτι ἄλλο.. Ναί, μ'
ἐπνιγε ἓνας ἀκράτητος πόθος νὰ χυθῶ καὶ νὰ φιλήσω ὅλα ἐκεῖνα τὰ
γυμνά μέλη, νὰ τὰ φιλήσω ὥρες ὁλόκληρες ὡς ποῦ νὰ χορτάσω, νὰ
τὰ φιλῶ ὅσο ζῶ...—Βρέθηκα σκυμένος ἀποπάνω της, πολὺ κοντὰ
της. Ἡ ἀναπνοή της ἔδινε ἀργά, ἡσυχῇ, εἶχε ἓνα χαμόγελο στὸ
δμορφο στοματάκι της.. Μοῦ φάνηκε χαμόγελο θριαμβευτικόν. Κ' ἔ-
ξαφνα μιὰ ἀγανάκτηση γεννήθηκε μέσα μου. Ὅμως ἐτραδιώμουν δλο
καὶ περισσότερο ἐπάνω σ' ἐκεῖνο τὸ κρεβάτι, ἐπάνω σ' ἐκεῖνο τὸ
κορμί.. Αἰσθάνθηκα τὴν ἀναπνοή της στὸ πρόσωπό μου, εἶχα σκύψει
πολὺ κοντὰ της, τὸ στήθος της καθὼς ἐφούσκωνε ἄγγιζε μὲ τῆς δυὸ
μυτερὲς κορυφές του γυμνὸ καθὼς ἦταν τὸ πουκάμισό μου. Ἐπί-
στεψα πῶς ἔσκυψα τόσο ἐπάνω της γιὰ νὰ τὴν ξυπνήσω. Ἀφοῦ θὰ
τὴν ἐδιώχνα ἔπρεπε νὰ τὴν ξυπνήσω. Ἐτσι δικαιολογοῦσα τὸν ἐ-
αυτό μου στὶς ἀμυδρὲς ἀτίθετες σκέψεις μου. Καὶ σὲ μιὰ στιγμή ἄ-
νοιξε τὰ μάτια της, μὲ κύτταξε μέσα στὰ δικά μου γιὰ δυὸ δευτερό-

λεπτα, οὔτε, γιὰ ἓνα μόνο, καὶ μὲ μιὰ ὀρμὴ μοῦ ἀγκάλιασε τὸ λαιμό,
μοῦ ἔσυρε τὸ κεφάλι μου καὶ μοῦ τῶσφιξε δυνατὰ ἐπάνω στὰ ὀλό-
γυμνα στήθη της μὲ τὸ πρόσωπό μου χωμένο ἀνάμεσά τους, ἔτσι ποῦ
ἀνάγκασε τὰ χεῖλη μου νὰ κολλήσουν μὲ δυνατὴ πίεση στὴ σάρκα
της. Δὲν μποροῦσα νὰ μείνω ἄλλο σκυμένος, ἔχασα, νομίζω, τὴν ἰ-
σοροπία μου καὶ βρέθηκα πεσμένος στὸ κρεβάτι.. Ὅχι πλὴν τῆς ἄλ-
λὰ ἐπάνω της. Μὲ τραβοῦσε καὶ μ' ἔσφιγγε μὲ τόση δύναμη ποῦ
δὲν ἐκατάφερνα νὰ τῆς ἀντισταθῶ κἂν. Αἰσθάνθηκα τώρα νὰ μοῦ ἀγ-
καλιᾶξῃ καὶ τὰ πόδια μου μὲ τὰ δικά της, ἔτσι ποῦ δὲν μποροῦσα
νὰ κάμω τὴν ἐλάχιστη κίνηση... Μοῦ ἐρχόταν ὁ σφοδρὸς πόθος νὰ
πάψω νὰ σκέπτομαι καὶ ν' ἀφεθῶ στὴ δύναμη ποῦ αἰσθανώμουν νὰ
κυριαρχῇ ἐπάνω μου, ἀνώτερη ἀπὸ κάθε φιλοσοφία.—Ἐκείνη τὴ
στιγμὴ ἄκουσα σιγανὴ καὶ γεμάτη καυστικὸ πάθος τὴ φωνὴ τῆς Ἀν-
νούλας.—Ἀγαπημένε μου!... Ὅπως ἦμουν μὲ τὸ πρόσωπο στὸ στή-
θος της δὲν ἔβλεπα παρὰ τὸ λαιμό της. Ἐνα κομπάκι, μόλις αἰ-
σθητὸ κάτω ἀπὸ τὸ ὀλόασπρο καὶ ἀφράτο δέριμα, ἀνεβοκατέβαινε
γρήγορα, ἀπὸ ἓνα διαρκὲς λαχανιατό.

Ἐξαφνα ἄκουσα ὀλοκάθαρο ἓνα κοροῖδευτικὸ γέλιο μέσα μου. Ἐ-
πίστεψα πῶς εἶναι αὐταπάτη ἀπὸ τὴν ταραχή μου, μὰ τὸ γέλιο ἐ-
ξακολουθοῦσε, τᾶκουα μὲ τὰ ἴδια μου τ' αὐτιά τώρα!

Καὶ τὸ γέλιο αὐτὸ κατέληξε σ' ἓνα τραγοῦδι μονότονο, ἀνυπόφορο,
ἓνα τραγοῦδι τόσο σκληρὰ εἰρωνικό! Τὸ θυμοῦμαι ὅπως νὰ τ' ἀκούω
τώρα, ἀπὸ τὸ στόμα τῆς μεγάλης δυνάμεις ποῦ τῶσφαλε: «Χά... ἂ!
συντρίμι μου, σοφέ, πονετικέ, ἀστεῖε, αἰσθαντικέ ἀναίσθητε καὶ σο-
δαρὲ γελοῖε! Βλέπεις λοιπόν, ψευτοσοφέ; Τί πέτρα καὶ τί χῶμα!
Ὅλα δική μου θέληση, καὶ ἡ δική σου ἀκόμα!..»—Αἰσθάνθηκα τὸν
ἐαυτό μου πιασμένο ἀπὸ κείνη τὴ γυναῖκα σὰν μυῖτα στὴν ἀράχνη.
Τὰ ἔχανα ὅλα μὰ ὅλα!—Ἀφῆσέ με τῆς ἐφώναξα μὲ δύναμη.—
Χρυσέ μου! Μ' ἀποκρίθηκε κείνη καὶ μ' ἔσφιγγε μὲ τὰ χέρια της,
περισσότερο μὲ τὰ πόδια της...

Τὸ κομπάκι τοῦ λαιμοῦ της ἀνεβοκατέβαινε κάτω ἀπ' τὸ ἀφράτο
δέριμα μὲ πειὸ γρήγορο λαχανιατὸ τώρα. Ἐννοίωσα τὴν ἀπόγνωσιν
ποῦ μοῦ πλημμύριζε τὸ στήθος ν' ἀνεβαίνῃ στὸ κεφάλι μου.

Ἀφῆσέ με! Ἐφώναξα ἄγρια τώρα.—Ἐλα!.. μὰ ἔλα λοιπόν!
Μ' ἀποκρίθηκε σβυσμένα ἐκείνη, καὶ ἡ ἀγκάλιά της εἶχε γίνῃ σιδε-
ρένια σφίγγοντας τὸ κορμί μου. Ἡ ἀπόγνωσή μου ἔγινε ζάλη καὶ ἡ
ζάλη μου μανία. Τὸ κομπάκι τοῦ λαιμοῦ της ἀνεβοκατέβαινε... ἔλεγε
τόσα πολλὰ ἐκεῖνο τὸ κομπάκι! Σὲ λίγο θὰ ἔκανα ὅτι μοῦλεγε...
Χύθηκα καὶ τὸ ἄρπαξα μέσα στὰ δάχτυλά μου. Δὲν ἤθελα ν' ἀνεβο-
κατεβαίνῃ ἔτσι. Μὰ ἐκεῖνο ἐξακολουθοῦσε καὶ μάλιστα μοῦ γαργα-
λοῦσε τίς ρόγες τῶν δακτύλων μου μὲ τὴν κίνησή του. Ἡ τεχνικὴ
ἐπιμονή του μ' ἔκαμε νὰ αἰσθανθῶ μιὰ ἀσυγκράτη λύσσα νὰ χύνε-

ται στὰ νεύρα μου... Τόσφιξα μὲ δλη μου τὴ δύναμη. Κάτι ἀναρθροὶ ἤχοι ξέφυγαν ἀπὸ κείνο τὸ λαιμό. Τὰ χέρια τῆς Ἀνοῦλας ἄρπαξαν τὸ δικό μου, πάλευαν νὰ μὲ νικήσουν. Ἄ, ἔτσι; Ἦθελε καὶ πάλι τώρα; Γύρῃ με τὴ βία νὰ κάμῃ ὅτι ἤθελε! Πάλι ἔ; Μὰ ὄχι παλη-ολαρύγγι, δὲν θὰ σ' ἀφήσω ν' ἀνεβοκατεβαίνης πειὰ λαχανιάζοντας!..... Κάτι ἔσκασε ἀνάμεσα στὶς ρόγες τῶν δακτύλων μου σὰν διασμα στὸ μακρὸς τοῦ χεριοῦ μου καὶ ν' ἀντικρούῃ στοὺς κροτά-φους μου. Εἶχαν πάψει οἱ ἀναρθροὶ ἤχοι τοῦ λαιμοῦ ἐκείνου, οὔτε ἀκόμῃ ἔσφιγγα.... Ὅταν ἐκατάλαβα τὸ χέρι μου ἀποσταμένο καὶ δυ-λαιμοῦ καὶ ἀνασηκώθηκα ἐπάνω ἀπὸ τὸ ξαπλωμένο κορμί. Ἐλαχά-νώτερη ἀπὸ τίς δυνάμεις μου, καὶ κύτταξα τὸ λαιμό καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ ξαπλωμένου κορμιοῦ γιὰ νὰ ἰδῶ ἂν τὸ ἀποτελέσμα ἄξιζε μιὰ τέ-με κυττοῦσαν ἔτσι ἀλλέκοτα,... μὲ κατάπληξη, μὲ τρόμο...

Ἐξαφνα χύθηκα καὶ τὴ σήκωσα δλόκληρη στὰ χέρια μου. Τὴν ἐ-τράνταξα στὴν ἀγκαλιά μου. Πῶς εἶχε πάψῃ ἔτσι εὐκολα; Εἶδα τὸ κε-φάλι τῆς νὰ πέφτῃ ἐδῶ κι' ἐκεῖ ξεκλειδωμένο.

Μιὰ ἀπέραντη ἡρεμία κατέκλεισε τὴν ψυχὴ μου. Ἔτσι τουλάχιστον ἐπίστεψα. Εἶχα ἀφήσῃ τὸ κορμί τῆς Ἀνοῦλας καὶ τὸ κυτ-τοῦσα χωρὶς πραγματικὰ νὰ τὸ βλέπω. Φαίνεται πῶς ἐπέρασαν πολλὲς ὥρες ἔτσι. Κ' ἔξαφνα οἱ ἄνθρωποι ποὺ στροβίλιζαν μέσα στὸ μυαλό μου ἄρχισαν νὰ φεύγουν νὰ διαλύονται... Καὶ εἶδα δλοκάθαρα τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα μέλη ἀκίνητα γιὰ πάντα, κρῶα, νεκρά, σάπια σὲ λίγο. Μοῦ ἤρθε καὶ ρώτησα στὸ νοῦ μου ὅπως νὰ ρωτοῦσα τὴν ἴδια ἐκείνη: «Νὰ σοῦ φτεῖα λοιπὸν; Μὰ, τί, θάπρεπε νὰ σοῦ δώσω μιὰν ἀνύπαρκτη ἀγάπη;

Κι' ἐγὼ τότε; Τί θὰ γινώμουν ἐγώ;» Ἐξαφνα πάλι τὸ ἴδιο γέλιο ἄκουσα μέσα μου καὶ ξεχώρισα μιὰν ἀπάντησιν χαϊρέκακη: «Τίποτε περισσότερο καὶ τίποτε λιγότερο ἀπ' ὅτι εἶσαι!» Ἐπλησίασα τὸ νε-κρὸ κορμί κ' ἔκαμα νὰ σκύψω ἀποπάνω του, μὰ αἰσθάνθηκα πόνον στὴ μέση μου κι' ἀναγκάσθηκα νὰ γονατίσω πλάι του. Ἐγινε μιὰ θα-θειὰ σιγὴ σ' δλόκληρο τὸ σπῆτι. Ἰσως ἦταν καὶ ἀπὸ πρὶν ἡ ἴδια σιγὴ, μὰ ἐγὼ ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὴν ἐνόησα. Μοῦ ἤρθε καὶ ψιθύ-ρισα, —Κάτι μοῦ λείπει... Ἐκύτταξα γύρω στὸ δωμάτιο καὶ ἔξω στὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν πόρτα. Εἶπα δυνατὰ τώρα, μὲ ἀνησυχία, μὲ φόβον, —Κάτι ἔχασα!..... Καὶ σκέφθηκα: —Μήπως μοῦ πέθανε κάποιον ὄνειρον, ἢ μήπως ἐτούτῃ τὴ στιγμὴ ἐπέθανε ἡ ψυχὴ μου; Ὅλες ἡ σκέψεις

μου μοιάζουν μὲ λόγια θρήνου καὶ τὸ βλέμμα μου ἐπάνω τῆς σὰν μιὰ προσευχὴ ποὺ ἀφήνω ἄργα κάποιο δέλι στὸν τάφο τῆς..... Τι-νάχθηκα δλόρθος. Αὐτὰ ἔλα ποὺ ἔβλεπα ἢ ποὺ σκεπτῶμουν ἦταν παραισθήσεις... ὄχι! ἦταν αἰσθήματα! Μήπως μὲ σὺντριβε δλοένα ἡ φύση; Κάτι εἶχα αἰσθανθῇ μέσα μου! Κάτι πικρὸ εἶχε ἀρχίσῃ νὰ χύνεται σὲ ὄλο μου τὸ κορμί. Καὶ μοῦ φάνηκε πῶς δλοένα πρόβαινε μιὰ μορφὴ ποὺ κατὰκλειε τὸ πᾶν γύρω μου, μιὰ μορφὴ ἄγρια, ἀ-παίσια! Μὲ μιὰς ἐσκοτείνιασε. Τί πικρὸ σκοτάδι! Δὲν ἐπίστευα ποτὲ πῶς τὸ σκοτάδι θὰ μπορούσε νὰ ἔχῃ γεύση. Καὶ μοῦ ἤρθε ἡ ἐντύ-πωσις ὅτι εἶχα ἀπομεινῇ μέσα του ἓνα οἰκτρὸ σὺντρίμι, ὅτι μὲ κατέ-κλεισε ἡ σκοτεινιά τῆς κόλασης καὶ ὅτι ἔλα ἐκεῖνα τὰ φρικτὰ κακὰ ποὺ ποὺ ἔκρυβε μέσα τῆς ἦταν προορισμένα γιὰ μένα. Ἐνας πόνος, ὄχι περαστικός ἀλλὰ πόνος ποὺ δυνάμωνε καὶ ῥίζωνε δλο καὶ περισ-σότερο, μὲ κλόνισε δλόκληρο, μιὰ θλίψη καθὼς τὰ μαῦρα σύγνεφα τοῦ χειμῶνα ποὺ κατακλειοῦν ἄργα-ἄργα τὸν οὐρανὸ βαρεῖα καὶ ἀ-πέραντα, ἐπλάκωσε τὴν ψυχὴ μου καὶ μοῦ φερε τὸ συναίσθημα ὅτι ἤρθε γιὰ νὰ μὴ φύγῃ ποτὲ πειὰ ἀπὸ κεῖ. Πνιγώμουν, εἶχα ἀνάγκη ἀπὸ βοήθεια, ἀπὸ συντροφιά. Ἐρριξα τὰ χέρια μου στὸ κρεβάτι καὶ βρῆκα τὸ κορμί τῆς Ἀνοῦλας. Ἦταν κρῶο πειὰ, σχεδὸν πα-γωμένο. Μὰ εἶχα ἀνάγκη ἀπὸ βοήθεια, ἀπὸ συντροφιά καὶ τὴν ἐ-πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου. Κάποιοι στίχοι ποὺ λομίζω νὰ εἶχ' ἀκούσῃ κάποτε μοῦ ἤρθαν στὸ νοῦ: «Ὅσο κι' ἂν ἦτανε τραχὺ τὸ στήθος σου πλασμένο, ἀπάνω του πειὸ μαλακὰ ν' ἀναπαυθῇ θὰ θέλῃ.....» . θὰ θέλῃ!.. Μὰ ἐκείνη δὲν ἤθελε τίποτε πειὰ, ἔμενε ἀσάλευτη στὴν ἀγκαλιά μου, βαρεῖα σὰν μολύδι... Μὰ εἶχα τόση ἀνάγκη ἀπὸ βοή-θεια, ἀπὸ συντροφιά...

Ἄκουσα τὴ φωνή μου νὰ ξεπετιέται μὲ τρόμον σὰν λυγμὸς θρήνου καὶ σὰν οὐρλιασμα ἀδάσταχτης δδύνης, — Ἀνοῦλα!.. καὶ φοβήθηκα περισσότερο.....

..... Σιγὴ, ἐκείνη ἡ τρομερὴ σιγὴ! Ἐπειτα ἐκείνος ὁ πόνος, ἐ-κείνη ἡ ἄγρια λύπη! Ναί, ἐκείνη ἡ φρικτὴ σιγὴ! Ὁχι, ὄχι πειὰ σιγὴ. Ἦταν κάτι πολὺ ἀνώτερον ἀπὸ τὴ δύναμή μου. Εἶχα ἀνάγκη νὰ φωνάξω, καὶ τὸ φώνασμά μου ἔγινε θρήνος ἀπεγνωσμένος ποὺ ἔ-κανε τὴν ψυχὴ μου νὰ λυώνῃ καὶ νὰ πέφτῃ σταῆς-σταῆς πικρὲς ἀπὸ σκοτάδι καὶ φαρμάκι. Φιλοῦσα μ' ἓνα ἀόριστο συναίσθημα τρέλας τὸ πεθαμένο κορμί τῆς Ἀνοῦλας, τόσφιγγα καὶ τοῦδρεχα μὲ τὰ δά-κρυά μου τὸ πρόσωπο τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια. Καὶ νά! Πάλι τὸ ἴδιο ἐκείνο γέλιο, ὄχι μέσα μου αὐτὴ τὴ φορὰ ἀλλὰ πῶς στὴν πόρτα ἀπ' ὅπου εἶχα μπῆ. Καὶ ὕστερα πὸ τὸ γέλιο μιὰ φωνὴ βαρεῖα πέν-θιμη μοῦ μουρμούρισε: — «...σὰν διψασμένος στὸ νερὸ ποὺ τοῦ γυρε κ' ἐχύθη ἀπ' τὸ ποτήρι τ' ἀργυρὸ κι' ὀλότελα πεσμένος στὴ λάσπη, λείχει-λείχει..... ὁ ἔρμος διψασμένος!»

Είχα αφήσει την Άννοβλα, τὸ λατρευτὸ μου πλάσμα ποὺ σκότωσα, τὴν εἶχ' ἀφήσει χάμω στὸ πάτωμα. Προχωροῦσα πρὸς τὴν πόρτα ποὺ ἔφερε στὸ δωμάτιό μου. Τὰ πόδια μου σερόνταν δὲν περπατοῦσα ποτὲ ἔτσι συρτὰ ἐγὼ, σὰν νᾶμουν ἐννενηντα χρόνων γέροντας. Τὸ κορμί μου εἶχε λυγίσει,..... ἐγὼ εἶχα ὥρατο ἴσο κορμί. Μὲ μιᾶς δλόκληρη ἢ πόρτα μπροστά μου κλείσθηκε ἀπὸ ἓναν μεγάλο καθρέφτη. Πισωπάτησα μὲ φρίκη. Μέσα στὸν καθρέφτη ἀντίκρυζα ἓνα ἔκτρωμα ποὺ ἔκανε ἀκριβῶς ὅτι ἔκανα κ' ἐγὼ. —... Ἦμουν ἓνας ἀπαίσιος γέροντας, καμπούρης ἀσπρομάλλης, σκελετωμένος, ἓνα ἔρπετο μὲ ἐλάχιστη πνοὴ γιὰ ζωὴ καὶ χωρὶς καθόλου ψυχὴ.... Κάτι μοῦ εἶπε: «Ὁχι, μὲ ψυχὴ!» Καὶ ἀμέσως ἄκουσα τὸν ἀντικρυνὸ ἐαυτοῦ μου, τὸ ἔκτρωμα τοῦ καθρέφτη, νὰ μισοφάλη βραχνὰ καὶ συρτὰ καθὼς πρὶν ἢ πένθιμη φωνή:—Τώρα πειδὸ μόνος ἀπὸ πρὶν. Μονάχα ἢ ψυχὴ μου οἶκτρο κουρέλι ξέφυγε ἀπ' τῶν σκυλιῶν τὰ δόντια καὶ σέρνοντάς την ὁ ἄνεμος στοῦ δρόμου τὸ χαντάκι τὴν ἔφερε δική μου...» Κυττοῦσα δλοένα τὸν ἑαυτὸ μου στὸν καθρέφτη καὶ ξαφνικὰ ἐσκοτείνισσε, χάθηκε καὶ τὸ ἔκτρωμα καὶ ὁ καθρέφτης στὴ μαυρίλα.

....Κάπου ἐχτύπησαν τὰ πόδια μου μαλακά. Ἐπείσα μὲ τὸ πρόσωπο πάλι μαλακά. Βρισκώμουν ἐπάνω σ'ἓνα κορμί, στὸ κορμί τῆς Άννοβλας. Θυμήθηκα τὴν πένθιμη τραγουδιστὴ φωνὴ ποὺ κάθε τόσο ἄκουα σιαυτιά μου τόσο καθαρά. Μὰ γιατί πάντα αὐτὴ ἢ φωνὴ νᾶναι τραγουδιστὴ καὶ νὰ μοῦ μιλῇ μὲ στίχους; Καὶ νάτην πάλι! Ἄκουσέ την!—«Καὶ σύ, ἀφοῦ τὴ σκότωσες—καυμένη σου μικρή!—συνήρθες καὶ θωρώντας την τὴ λάτρευσες νεκρή!».

Ἐφυγε ἀπὸ τὸ λάρυγγά μου ἓνα μουγκριτὸ ποὺ δὲν ἤθελα νὰ τὸ ἀφήσω. Ἐσκέφθηκα κάποιο βουβάλι ποὺ εἶδα νὰ σφάζουν κάποτε μὲ μιὰ χτυπιὰ μαχαίριου στὸ πίσω μέρος τοῦ κεφαλιοῦ του.

Ἐτσι μούγκριζε κι' αὐτὸ ὅταν τῆρριξαν κάτω. Αἰσθάνθηκα τὸ ἴδιο χτύπημα στὸ πίσω μέρος τοῦ κεφαλιοῦ μου. Κάτι βαρὺ καὶ ἀσάλευτο μὲ κρατοῦσε μὲ τὸ πρόσωπο ἐπάνω στὸ κρῖο κορμί τῆς Άννοβλας. Καὶ εἶδα καθαρά πειά. Εἶχα σκοτώσει ὅτι ἐλάτρευα, ὅτι ὑπῆρχε γιὰ μένα στὸν κόσμος, ἐκεῖνο γιὰ τὸ ὁποῖο ζοῦσα, χωρὶς νὰ τὸ ξέρω, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶ.

... Ὅλη τὴ νύχτα πεσμένος ἐδοῦσα καὶ φώναζα. Ἐχουν περάσει πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε, μὰ κάθε βράδυ, τὴν ὥρα ἐκείνη φωνάζω, δὲν μπορῶ νὰ κάμω ἀλλοιώτικα. Γιατὸ μ' ἀκούσατε κ' ἐσεῖς, μὴ φοβάστε, δὲν εἶναι τίποτε, κάθε βράδι μουγκρίζω. Μοῦ ἔρχεται καὶ τραγουδάω κ' ἐγὼ μὲ μιὰ βραχνόσυρτη φωνὴ βαρεῖα πένθιμη, σὰν ἐκείνη ποὺ ἄκουα τότε, κείνο τὸ βράδι, τραγουδάω τὸ τραγούδι τοῦ ἐαυτοῦ μου, ἐκεῖνο ποὺ εἶπε ὅταν τὸν ἀντίκρυσα ἓνα ἔκτρωμα στὸν καθρέφτη:

«Μονάχα ἢ ψυχὴ μου, οἶκτρο κουρέλι ξέφυγε ἀπ' τῶν σκυλιῶν
[τὰ δόντια
καὶ σέρνοντάς την ὁ ἄνεμος στοῦ δρόμου τὸ χαντάκι, τὴν ἔφερε
[δική μου»

Ἀμέσως ἔπειτα, ὅταν μ' ἀκούτε νὰ κλαίω δυνατά, μὲ λυγμούς, εἶναι ποὺ ξεχωρίζω τὴ φωνὴ τῆς Άννοβλας μου ποὺ μοῦ ἀποκρίνεται στὸ τραγούδι μου μ' ἓνα δικό της:

«Θρήνο ποὺ κάνεις τὸ πρῶτ', τί πόνος σου τὸ βράδι!
Τρέχα τώρα κυνήγα με σὰν ἱσκίο στὸ σκοτάδι...»

Τὴν ἀκούω ἀληθινὰ, δὲν γελιέμαι, σεις μπορεῖτε νὰ τὰ λέτε παραισθήσεις αὐτά, ἴσως νὰ εἶναι ποὺ καθὼς φαίνεται ἔχω τρελλαθῇ, ὅλοι μὲ λένε τρελλό. Ἐγὼ ξέρω πὼς αὐτὸ γίνεται κάθε βράδι καὶ πὼς τὰ αἰσθάνομαι ὅλα μὲ ὅλη τὴ δύναμη τῶν αἰσθήσεών μου. Ἐχουν περάσει πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε. Δὲν εἶναι τίποτε, μὲ συγχωρεῖτε...

ΤΕΛΟΣ

Ἰθάκη, Μάρτιος τοῦ 1927

ΔΩΡΗΣ ΚΟΥΒΑΡΑΣ

Η ΓΡΗΑ

Ὁ κήπος ἦταν ἔρημος στοῦ σύθαμπου τὴν ὥρα,
Σιγὰ κι' ἄργα τ' ἀπόφεγγο χλωμαίνει καὶ θαμπώνει.
Μιὰ γριὰ μονάχα κάθονταν σκυφτὴ καὶ μαυροφόρα
σὲ κάποιο μπάγκο, μόνη!

Μὲ τῆς ὀμπρέλλας σκάλιζε τὴν ἄκρη στὰ πετράδια
γραμμὲς κι' ἀνόητα σχήματα καὶ ξωτικά σημάδια.

Καὶ μὲ χαλίκια ποῦριχνε στῆς στέρνας τὸ νερὸ
κύκλους ἓνα σωρό!

Κι' ἀπάνω ξεφυλλίζοντας στὴ μαγικὴν εἰκόνα
μὲ χέρια τρεμουλιάρικα μπουκέτα μπουγαρίνι,
τ' ἄνθια κι' αὐτὴν, ἐρράντιζε σταγόνα πρὸς σταγόνα
ἀπ' τῶν δακρύων τὴν κρήνη!

Κοιτάζοντας προσεκτικὰ τὸ νόημα γιὰ νὰ βρῶ
μεσ' τὴν περίπλοκη, ἄτεχνη, καὶ κρύα ζωγραφιά
μοῦ φάνη κι' εἶδα ὀλόγυρα σ' ἓνα μικρὸ Σταυρὸ
γραμμένο... «Ποτὲ πιά!»

Βέβαια πὼς Σίβυλλα εἶτανε καὶ Σφίγγα κι' Ἐρινυά!
σταλμένο σύμβολο θολό, κι' αἰνιγμα σκοτεινὸ
γιὰ νὰ ταράξῃ δλόδυθα τὴ γαληνὴ μου ἀνία
στὸ πρᾶο μου δειλινό.

κι' οὔτε νὰ μάθω θέλω ἂν στ' ἄσπρα στήθεια
π' ἀπόθεσαν τὰ χέρια μου τὸ χᾶδι
κρύβεις ἄγνην ψυχὴν ἢ κολασμένη.

Οὔτε μὲ μέλλει ἂν σοῦφυγε τὸ ψέμμα
ἀπὸ τῇ μιᾷν ὑπόσχεση στὴν ἄλλη
ἢ κι' ἂν δὲν μοῦπες οὔτε μιᾷν ἀλήθεια.
Τὰ λόγια σου μοῦ δίνανε τὴ ζᾶλη
καὶ μὲ λικνίζαν ὥμορφα χτῆς βράδι
στοῦ πιὸ μεγάλου ἔρωτα τὸ ρέμμα.

Δὲ θέλω γὼ νὰ ξέρω, νὰ μαθαίνω
ἂν μέσα στὸ θερμότατο κρασί σου
ποῦ μοῦδινες νὰ πῶ στὴ λήκυθό σου
χτῆς βράδι, σὰν βρισκόμουνα μαζί σου,
δὲ θέλω γὼ νὰ ξέρω ἂν στὸ πιωτό σου
ἦταν καμμιὰ σταγόνα πιωτό ξένο.

Δὲ θέλω γὼ νὰ ξέρω ἀγαπημένη
ἂν ἦσουνα παρθένα ἢ πάλι πόρνη
ἂν ἦσουνα ἄγνη κόρη ἢ μολεμμένη.
Ἦταν ὥραϊο τὸ νέκταρ σου σὰν πλάνη
μὰγάπησες, σὰγάπησα μιᾷν ὥρα
μιᾷν ὥρα ἀληθινὴ κι' αὐτὸ μᾶς φτάνει.

PIITA N. ΜΠΟΥΜΗ

ΜΑΡΙΕΤΤΑΣ ΜΙΝΩΤΟΥ

ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΛΑΟΥΡΑ (1)

Χαρισμένο στὸν ΨΥΧΑΡΗ

Ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ὁ Πετράρχης πρωταντίκρυσε τὴ Λάουρα ἦταν
στὴν ἐκκλησιὰ τῆς Ἀγ. Κλάρας στὸ Ἀβινιόν, πρῶτ' τῆς μεγάλης
Παρασκευῆς.

— «Στὶς ἔξη τ' Ἀπρίλη 1327, ἡ Λάουρα μοῦ πλήγωσε τὰ μά-
τια καὶ στὶς ἔξη πάλι τ' Ἀπρίλη τοῦ 1348, τὴν ἴδια αὐγινὴν ὥρα,

(1) Ἀπόσπασμα ἀπὸ μιὰ μακρὰ μελέτη μου γιὰ τὸν Πετράρχη ποὺ θὰ ἐκ-
δώσω σὲ ἰδιαίτερο τόμο.

ἔφυγεν ἀπ' τὴ ζωὴ μου τὸ λαμπρὸ μου φῶς σὰ βρισκόμενον στὴ Βε-
ρόνα, χωρὶς νὰ ξέρω—ἀλίμονο!—τὴ δυστυχία μου.» —Τέτοια εἶναι
ἡ σημειωτούλα ποὺ μᾶς ἔφησε σ' ἓνα του βιβλίου γιὰ τὸ πρωταντί-
κρισμα τῆς καὶ τὸν ξαφνικὸ της χαμό.

Στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ Ἀβινιόν, τὴν ἡμέρα τοῦ πάθους τοῦ θεανθρώ-
που ὅλοι προσεύχονταν λυπημένοι. Ὁ Πετράρχης δὲν τὸ λογαριάζει
γιατὶ «σὰν πληγώνει ὁ ἔρωτας τίποτα δὲν κοιτάζει.» Ἔτσι ἀπὸ τὸ
θλιβερὸν ἐκεῖνο περιβάλλον τῆς προσευχῆς πῆρεν ἡ ἀγάπη του τὴ μυ-
στικὸσπάθεια καὶ τὴν ἀφοσίωση. Ἦταν τότες ἡ Λάουρα 18 χρονῶν.
Τὰ χρυσαφένια της μαλλιά πέφτανε κάτω.

Γ' ἀεράκι φυσώντας τὰ μπερδεύει ἀπαλά. Τὰ ὠραῖα της μάτια
λάμπανε μὲ φῶς μαγευτικόν. Δὲν ἦταν τὸ βᾶδισμά της ἀνθρώπινο μὰ
θεῖο. Στὴν περπατισιὰ της ἔτρεμαν τὰ χόρτα καὶ τὰ λουλούδια ἀπὸ
τὸν πόθο τοῦ ἔρωτα. — Ἔτσι μᾶς τὴν περιγράφει ὁ ποιητὴς ὅταν τὴν
ζαναεῖδε σὲ μιᾷν ὀλάνθιστη ἐξοχῇ. Στὴν ἐμφάνισή της φεύγει ἓνα σύν-
νεφο ποὺ σκέπαζε τὸν ἥλιο. Εἶναι κι' αὐτὸ ἓνα τῆς ἀγάπης χαμό-
γελο.

— Ἐρωτα στάσου νὰ θαυμάσωμε τὸ θρίαμβό μας—φωνάζει ἐξαλ-
λος ὁ ποιητὴς καὶ ξεσπάζει σὲ ἱπποτικὸς ρομαντισμούς. Τὸ πράσινο
χορτάρι, τὰ φύλλα ποὺ πέφτουν ἀπὸ τὰ γέρικα μαυρισμένα πρινάρια
παρακαλοῦν νὰ τὰ κουρελιάσει μὲ τὸ πόδι της...

Στοῦς **Διαλόγους** του μὲ τὸν Ἀγ. Αὐγουστῖνο διηγεῖται πῶς κά-
ποτε ξετρελλαμένος ἀπὸ ἀγάπη ζήτησε χάρη ἀπὸ τὴ Λάουρα νὰ τὴν
συναντήσῃ καὶ κείνη περήφανη τοῦ ἀπάντησε. — Δὲν εἶμαι γὼ ὅποια
νομίζεις....

Ἔτσι μᾶς τὴν παρουσιάζει. Μ' αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτα μπροστὰ
στὸν ἀτέλειωτο ὕμνο του γι' αὐτὴν ποὺ τὴν ἀνυψώνει ἄφθαστα.

Μὰ ὁ, πρῶτος ἐνθουσιασμός περνᾷ γιὰ νὰ ξακολουθήσῃ μιᾷν ἀ-
γάπῃ βασανισμένη, γεμάτῃ ἀφιβολία καὶ πόνο. Στὴν ἐρωτικὴ ποίηση
τοῦ δημιουργοῦ τοῦ συνέττου, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀδιάκοπα βρίσκεται κυκ-
λωμένη ἀπὸ τὸ ἀμφίβολο. Ὁ ποιητὴς ἔχει μεταπτώσεις ἀπότομες.
Μιὰ τὸν βλέπουμε νὰ πιστεύει τὸν ἑαυτὸ τοῦ εὐτυχισμένο ποὺ ἀγά-
πησε τὴν ἐνάρετη Λάουρα, καὶ παράπλευρα ν' ἀγαναχτεῖ γιὰ τὴν ἀ-
πάθειά της καὶ τὴν ἀστάθεια.

Στὴ γυναικεία καρδιὰ δὲν μπορεῖ νὰ φολιάσει γιὰ καιρὸ ἡ ἀγάπη
— μᾶς λέει.— Ἡ ψυχὴ του χωρισμένη λέει σὲ δύο, βλέπει τὸν ἔρωτά
του σωτηρία καὶ χαμό. ἀρετὴ κι' ἐγκλημα.

Οἱ ζωηρές του αὐτὲς ἀντίθεσεις, συχνὰ μέσα στὸ ἴδιο συνέττο δεί-
χνουν κατὰ πολλοὺς μιὰ ψυχὴ ἀρρωστημένη.

Μὰ εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς ἀγάπης. Φτιάχνει κόσμον ἀπὸ ὄνειρα γι-
ατὶ μιὰ μέρα τὸν κοίταξε—πρᾶμα ποὺ μπορεῖ νὰ τόκαμε καὶ τυ-
χαῖα. Μὰ γρήγορα ἀπογοητεύεται γιατί ὅλα ἦταν φαντασία του. Ἡ

Λάουρα γίνεται επιφυλακτική. Ούτε τον κυττάζει πιά για να μὴν τοῦ γεννᾷ τὸν πόθο. Κι' ἀπελπισμένος φεύγει γιὰ τὴ Βαλικοῦζα. Ἐκεῖ ζεῖ μονάχος τοῦ σὰν ἐρημίτης. Μὰ μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ποὺ θαμπώνει τὴ διαύγεια κάθε ἀνάμνησης ξανάρχεται ἡ ἀμφιβολία. Ἰσως νὰ τὴν παρεξήγησε. Νὰ μὴν ἦταν ἔτσι. Γυρνᾷ λοιπόν, συναντᾷ τὴ Λάουρα. Τὸν χαιρετᾷ μὲ χαμόγελο. Ἐναγυροῦν ἔτσι στὸν ποιητὴ οἱ ἐλπίδες καὶ τὰ ὄνειρα καὶ γιὰ τὸ γλυκὸ χαιρετισμὸ γράφει τέσσερα σονέττα.

«Σπίθες φωτιάς ἔβγαζαν τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα μάτια. Μοῦριχναν ματιὰς γλυκύτερες κι' ἐκφραστικώτερες ἀπὸ ποτάμια ἀγαπημένα λόγια.....» —Θέλει νὰ τῆς πεῖ τὴν ἀγάπη του.

Νειώθει μιὰ δύναμη ἀδάμαστη νὰ τὸν τραβᾷ νὰ τῆς τὰ πεῖ πάλιν ὅλα. Θέλει νὰ περάσει κοντὰ τῆς μιὰ ὀλάκερη νύχτα μέσα στὸ δάσος. Ρωτᾷ τὴν καρδιά του γιατί νὰ στέκει δειλὴ. ν' ἀφήνει τὸν καιρὸ νὰ περνᾷ. Εἶναι τὸ λογικὸ ποὺ τοῦ λέει νὰ δαμάσει τὴν καρδιά του γιατί οἱ μεταγενέστεροι θὰ τὸ μάθουν καὶ θὰ γελοῦν.

«Ἐρωτὰ καταστράφηκα! Βλέπω τὴν καταστροφή μου μὰ μοιάζω μ' ἐκείνον ποῦχει στὸ στήθος τὴ φωτιά, ὁ πόνος του αὐξάνει καὶ χάνει τὸ λογικὸ του, νικημένος ἀπ' τὸ μαρτύριο..... Μὰ δὲν μπορῶ πιά. **Μοῦ πήρες τὸ χαλινάρι ἀπὸ τὸ χέρι.** Ἡ ψυχὴ μου πῆρε θάρρος.....» —Ἄλλ' ἦταν ὅλα ὄνειρα! Ὁ κόσμος γελά μαζί του γιὰ τὴν περιφρόνηση τῆς Λάουρας. Ὁ Ἄγ. Αὐγουστῖνος τὸν συμβουλεύει νὰ φύγει ἀποφασιστικὰ ἀπὸ κοντὰ τῆς, νὰ παρηγορηθεῖ μ' ἄλλους ἔρωτες, μακρὰ.

Φεύγει πάλι στὴ Βαλικοῦζα. Ρίχνεται στὸ μεθύσι καὶ στοὺς ἔρωτες γιὰ νὰ τὴν ξεχάσει. Μὰ πάλιν ἡ ἀπόσταση τοῦ δίνει ἐλπίδα. Φαντάζεται ποὺ ἡ Λάουρα τὸν ἀγαπᾷ, τὸν ποθεῖ καὶ τὸν περιμένει.

«Τραγοῦδι μου ἂν στὸ γλυκὸ μέρος δεῖς τὴν Κυρά μας, πιστεύω πὼς θὰ σοῦ δώσει τὸ χέρι καὶ θὰ σὲ ρωτήσῃ γιατί βρίσκουμαι μακριὰ. Σὺ μὴ τὴν ἀγγίζεις, μὰ πέστης μὲ σεβασμὸ πὼς θὰ γυρίσω ὀπωσδήποτε πεθαμένος ἢ ζωντανός...» —Ἡ μοναξιά του γύρω τοῦ μιλεῖ γιὰ τὴν ἀγάπη του. Ἴσως τ' ἀεράκι ποὺ ὀλοένα φυσᾷ νὰ χάλιδεψε πρὶν τὰ χρυσαφένια μαλιά της. Ἴσως τὸ νερὸ ποὺ τρέχει τόσο νὰ βιάζεται νὰ πᾶει ὅπου ὁ πόθος του τραβᾷ κι' αὐτόν. Ὅλα γύρω του γαληνεμένα καὶ μόνος αὐτὸς δὲν βρίσκει τὴν ἡσυχία.

Στὴν δύση τοῦ ἡλίου, ἐνῶ ξεψυχᾷ ἡ μέρα καὶ τὸ φῶς τῆς ἀργοσβαίνει αὐτὸς ξεθυμαίνει μὲ δάκρυα.

Ὁ ποιητὴς ὑποφέρει Δὲν κρατιέται πιά ξαναεπιστρέφει στὸ Ἀθῆνιον. Ἀλλὰ ἡ Λάουρα εἶναι πάντα ἡ ἴδια ψυχρὴ ἀκατάδεχτη. Περνοῦν ἔτσι τὰ χρόνια σὲ θλίψη. Δὲν ἐλπίζει νὰ βρεῖ ποτὲ ἀνάπαυση στὸν πόνο του. Μανάχα ὁ θάνατος θὰ τοῦ γιατρέψῃ τὴν πληγὴ ποὺ στὴν καρδιά του χάραξε ἡ Ἀγάπη μὲ τὰ ὠραῖα τῆς μάτια.

Φωνάζει τὸν κόσμον ὅλο ν' ἀκούσει τὸν πόνο του.

«Ἡ ψυχὴς εὐγενικές, ἐρωτευμένες καὶ σεῖς γυμνὲς σκελεθρωμένες σκιές κοιτάχτε πόσοι εἶναι ὁ πόνος μου!»

Ἦταν ἀπὸ δέκα τέσσερα χρόνια, μὲ τὸ γυρισμὸ τῆς ἀνοιξης, ζητάει τὰ περασμένα μὲ νοσταλγία. Τὸ παρελθὸν ὅμως εἶναι χεῖμαρρος ποὺ δὲ γυρνᾷ, οὐίχλη ποὺ διαλύεται στὸν ἄνεμο, κομματάκια πάγου ποὺ λιώνει ὁ ἥλιος. Ἦταν ὠραῖο νὰ πέθαινε τότες, νὰ κλεισοῦσε τὰ μάτια στὴν ἀσύγκριτη γλυκάδα τῆς μοναδικῆς στιγμῆς, γιὰ νὰ μὴν ἀντικρύσει ποτὲ λιγώτερη ὁμορφιά.

Οἱ ἀνοιξιάτικες ἡμέρες σκαλεύουν βαθύτερα τὴν παλιὰ πληγὴ. Οἱ ἐρωτικές ἀχτίδες ποὺ νυχτοήμερα ἔχει στὸ νοῦ λάμπουν τόσο ποὺ τὸν θαμπώνουν περισσότερο κι' ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα.

Κ' ἔτσι ἐξακολουθεῖ νὰ τὴν ἀγαπᾷ ὅσος καιρὸς κι' ἂν περνᾷ, ὡς τὴν τελευταία τοῦ στιγμῆ. Ἡ βεβηλωτικὴ ἐκείνη κατάσταση τῆς ἀμφιβολίας δὲν παύει παρὰ μὲ τὸ θάνατό της. Φαντάζεται πιά ὀριστικά πὼς ἡ Λάουρα τὸν ἀγαποῦσε, ἀλλ' ἔμενε ἔτσι ἀνένδοτη στὶς ἐκσῆσεις τοῦ γιὰ τὸ καλὸ του, γιὰ νὰ μείνει ἡ ἀγάπη του ἰδανική.

Τέτοια πλατωνικὴν ἀγάπη μᾶς δείχνει ὁ Πετράρχης στὴν ποίησή του, στὰ 300 τοῦ σονέττα. Μελέτησε, ἀνάλυσε τὴ φύση. Ὅλες οἱ παρωμοιώσεις τοῦ εἶνε παρμένες ἀπὸ κεῖ.

Δὲν ἔχει μυστικὸ γι' αὐτὸν τὸ φεγγάρι, ὁ ἥλιος, τ' ἄστρα τὰ δέντρα ἢ τὸ ρυάκι. Κ' ἓνα φύλλο ποὺ τὸ δέντρο ξέρει ὁ Πετράρχης τὸ μυστικὸ του. Γι' αὐτὸ συζήτησαν ἂν μὲς τὸν ὑπέροχο ἔρωτα τῆς Λάουρας, δὲν κρύβεται ἡ ἀγάπη του στὴ φύση. Ἡ Λάουρα εἶναι γι' αὐτὸν ἓνα σύμβολο ποὺ τοῦ χρησιμεύει ὡς πηγὴ ἀστέρευτη ποίησης, ἀθάνατης ποὺ συγκλονίζει καὶ τώρα ἀκόμα ὅπως καὶ τότε, ποὺ ὁ λαὸς τὰ ρούφηξε, τᾶκαμε δικὰ του καὶ τὰ τραγουδοῦσε.

Μὰ ἦταν ἄραγε τόσο πλατωνικὴ ἡ ἀγάπη του;

Στὴ Βαλικοῦζα ποὺ ἀποτραβιόταν γιὰ νὰ κλαίει βροντόφωνα στὴν ἀπόλυτη ἐρημιὰ τῆς σκληρότητ' ἡς Λάουρας, δείχνουν ἀκόμη μιὰ σπηλιά, ποὺ λένε πὼς ἐκεῖ μέσα συναντιόνταν οἱ δύο ἐρωτευμένοι. Ὁ Dellile σὰν τὴν ἐπισκέφτηκε ἐξέφρασε ἀμέσως τὴν ἀμφιβολία:

Une grotte ecartée avait frappé mes yeux.

Grotte sombre dis moi si tu les vis heureux?

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἡ Deshonliere πεισμένη γι' αὐτὸ μᾶς δίνει μιὰν εἰκόνα σὰ μυθολογική, γεμάτη λυρισμὸ γιὰ τὶς συναντήσεις τους.

«Μέσα στὴ βαθειὰ σπηλιά, δίχως ἄλλους μάρτυρες ἀπὸ τὶς Ναῖ-άδες καὶ τοὺς Ζέφυρους, ἡ Λάουρα γλύκανε τοῦ Πετράρχη τὸ μαρτύριο μὲ τρυφερὰ χᾶδια. Μέσα σὲ κείνη τὴ σπηλιά νίκησε πολλὰ φορὲς ἡ ἀγάπη. Τῆς μίλησε δυνατὰ γιὰ τὸν πόθο του, γιὰ τὴ φλόγα τοῦ ὥστε ἡ Λάουρα παρ' ὅλη τῆς τὴν ἀστυρότητα τὸν ἄκουσε, ἔκλαψε γιὰ τὸν πόνο του, ἔκαμε καὶ κάτι πάρα πάνω».

Παρ' όλα αυτά πολλοί ἀμφισβητοῦν τὴν ὑπαρξὴ τῆς Λάουρας, θεωρώντας τὴν ὡς συμβολισμό τῆς ἀνοιξῆς. Φυσικά, ὅπως ἔχουμε πεῖ, ὁ Πετράρχης εἶναι ἓνας μεγάλος φυσιολόγος. "Όλες οἱ παρομοιώσεις του ἐξοῦν ἀπὸ κάποιες τερατώδεις. ἄγριων θηρίων, ποὺ τίς σήκωνε ἡ ὑπερβολὴ τῆς ἐποχῆς, εἶναι παρμένες ἀπ' τὴ φύση. Πάντως ἡ Λάουρα ἔζησε. Δὲν εἶναι δυνατό ν' ἀθρεψῇ ὁ ποιητὴς τὸ θέμα μιᾶς ἀπέλπιδας ἀγάπης γιὰ δλόκληρη τὴ ζωὴ του. Ὁ De Sade ψάχνοντας στὸ ἀρχαιοφυλακεῖο τοῦ Ἀβινιὸν βρῆκε ὄχι μόνο πραγματικὴ τὴ Λάουρα μὰ καὶ συγγένισά του. Ἦταν κόρη τοῦ Ὁδ:βέρτου Νόβς καὶ παντρεύτηκε δέκα ὀκτὼ χρονῶ τὸν Οὐγο De Sade. Δύο χρόνια ὕστερα γνωρίστηκε μὲ τὸν Πετράρχη. Βρισκόταν τότες ὁ ποιητὴς στὸ Ἀβινιὸν, ἀββάς στὴν ἀκολουθία τοῦ Πάπα Κλήμη VI. Εἰκόνα τῆς Λάουρας δὲ περισώθηκε. Ἀπὸ τοὺς στίχους ὅμως τοῦ ποιητῆ μαθαίνουμε πὼς εἶχε γλυκὰ κι' ἐκφραστικώτατα μάτια, θελκτικώτατο χαμόγελο καὶ φωνὴ μελωδική. Ὁ Τирабόски μᾶς ἀναφέρει ὅτι ἓνας δομεικανὸς ἔγραφε: «Ὁ Πετράρχης εἶχε μιὰ πλατωνικὴ ἐρωμένη Λάουρα. Τῆς ἔδωσε τόση φήμη ποὺ θὰ μείνῃ ἀθάνατη». Ἐχουμε ὅμως τὴν εἰκόνα τοῦ ποιητῆ καθὼς καὶ πολλὰς περιγραφὰς γι' αὐτόν. Καταφεύγουμε πάλι στὸ De Sade. «Ἦταν φημισμένος γιὰ τὴν ὁμορφιά του. Μάτια φλογερά, μάγουλα μὲ ὠραῖο χρῶμα. Ἦ φυσιογνωμία του ἔδειχνεν ὅλη τὴ μεγαλοφυΐα ποὺ βλέπουμε στὰ ἔργα του». Ὁ ὠραῖος ἀββάς στὴν ἐπιστολὴ του στοὺς μεταγενεστέρους μᾶς λέει γιὰ τὸν ἑαυτό του: «Στὰ νιάτα μου ἤμουν κάπως θελκτικὸς, πολὺ μελαχροινὸς μ' ἐκφραστικὰ μάτια. Πρὶν ἀπὸ τὰ 25 μου χρόνια, ἄσπρισαν τὰ μαλλιά μου». Γεμάτος ὠραῖα αἰσθήματα μὲ ψυχὴ φιλελεύθερη δὲ δίστασε νὰ καυτηριάσῃ τὴν αὐλὴ τοῦ Ἀβινιὸν γιὰ τὴν παραλυμένη ζωὴ τῆς. «Ὅ,τι διηγοῦνται γιὰ τίς δυὸ Βαβυλώνιες, γιὰ τὴ Συρία καὶ Αἴγυπτο, ὅ,τι λένε γιὰ τοὺς τέσσερους λυβύρινθους Ἀθέρωνου καὶ Ταρτάρου εἶναι μνηδαμινὰ μπρὸς στὴν κόλαση τοῦ Ἀβινιὸν. Παπάδες καμπουριασμένοι ἀπὸ τὰ χρόνια χορεύουν μὲ τίς μακτρές-σες τοὺς γυμνὰς στὸ ἱερό». Εἴκοσι δύο χρονῶ, ποὺ ὀρφάνεψε, τοῦ παρουσιάστηκε μπροστά του ἡ ἀμφιβολία—καθὼς τὸ ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος—νὰ γίνῃ ἡ πλούσιος κατεργάρης, ἢ νὰ τὸν γελᾷ ὁ κόσμος γιὰ τίμιο τρελλό, ποὺ εἶχε φανταστῇ ἀνώφελα νὰ συνδυάσῃ χρήματα καὶ συνείδηση. Καὶ βέβαια δὲν μπορούσε ν' ἔχει θέση αὐλοκόλακα τὸ ξεπεταγμένο μυαλὸ τοῦ ποιητῆ ποὺ ἀνέβαινε δλοένα μ' ἀπλωμένα φτερά στὶς κορυφὰς τῆς ποίησης.

Ὁ Πετράρχης γίνθηκε γρήγορα δημοτικὸς. Μ' ὅλο ποὺ τὴν ἰταλικὴ ἔμαθε πραχτικὰ ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, ἡ γλῶσσα τῶν σονέττων του εἶν' ἐκφραστικώτατη, γεμάτη ζωὴ καὶ βρίσκει ἀπὴχησιν στὴν ψυχὴ, πρᾶγμα δυσκολώτατο γιὰ τότες, ποὺ ἡ ἰταλικὴ γλῶσσα μορφώ-
νονταν. Ἐνῶ τὸν ἀποθέωνε ὁ ἄλλος υἱοθετώντας τὰ σονέττα του,

οἱ σοφοὶ τὸν ἔστελναν στὸ Καπιτώλιο γιὰ τὴν κλασσικὴ Ἀφροδιτῆ του. Ἦταν ἡ πρώτη ἀπάτη τῆς νεότητος. Ἀφαρπασμένος ἀπὸ τοὺς σχολαστικὸς ἔχασε πολὺν καιρὸ γράφοντας ἔργα στὴν ψυχρὴ λατινική. Μὰ γρήγορα οἱ ἔπαινοί τοὺς τὸν ἀφήνουν ἀσυγκίνητο. Ἐστινάζει κάθε δουλὸπρεπη σκέψη κι' ἀποκηρύσσει ὅλα τοὺς τὰ λατινικὰ ἔργα. Ἀψηφώντας τοὺς κόπους τόσων χρόνων τὰ ρίχνει μὲ τὰ ἴδια τοὺς χέρια στὴ φωτιά. Καὶ μένει πιστὸς ὡς τὸ τέλος. Ἀσχολεῖται στὴ σύνθεση ἰταλικῶν ποιημάτων μὲ θέμα πάντα τὴν ἀγάπη του. Καὶ σὰν πέθανε ἡ ἀγαπημένη του, τὸν κυκλώνουν ἄπειρα θεῖα δράματα. Βλέπει τὴν Λάουρα νὰ κατεβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τυλιγμένη στὴ βροδυνὴ δροσιά, νὰ τοῦ δίνει τὸ χέρι. Τριγυρνᾷ στὰ μέρη ποὺ τὴν ἔβλεπε ζωντανή. Ἀλλὰ τώρα ὅλα εἶνε βουβά. Τὰ χόρτα ἀπορφανόμενα, τὰ νερά θολὰ, ἄδειο καὶ ψυχρὸ τὸ μέρος ποὺ καθόταν. Φύλαξαν ὅμως ὅλα τὴν εἰκόνα τῆς. Λες καὶ βλέπει τὴ μορφή τῆς δίπλα στὸ ποτάμι νὰ κάθεται σὰ νύμφη, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ βάθος τῆς πηγῆς, δείχνοντας τὴ λύπη τῆς γιὰ τὸν πόνο του. Πάντα στὸ θρήνο περνᾷ τὰ εἰκοσιεῖς χρόνια ποῦζησε μετὰ τὸ θάνατό τῆς. Ὅλα ξαναβρίσκουν. Μόνο ἡ ψυχὴ του κλαίει γιὰ κεῖνο ποὺ ὁ θάνατος τοῦ πήρε. Κι' ὑπομονητικὸς καὶ γεμάτος πίστη στὸ θεὸ γιὰ μίαν ἄλλη ζωὴ κοντὰ μὲ τὴν ἀγαπημένη του, ξεσπάζει σὲ πικρὸ παράπονο ἀγανάχτησης καὶ πεσσιμισμού: «Θρέφω τὴ βασανισμένη μου καρδιά μὲ δάκρυα καὶ πόνο, τροφὴ ποὺ ὁ Θεὸς μοῦ παρέχει ἄφθονα καθημερινά». Θλίβεται ποὺ ἡ τύχη τὸν καταδιώκει ν' ἔχει ὅλα τοὺς «τὰ ὄνειρα στὴ στάχτη ἐνὸς τάφου. Τέτοια εἶναι ἡ ζωὴ! Ἐβρίξε τὸν πόνο στὴν καρδιά μου καὶ τὴν κρατεῖ πάντα στὸ κλαῦμα». Τὴ βλέπει παντοῦ, νὰ πατεῖ τὰ λουλούδια, τὸ δροσερὸ χορτάρι, ζωντανὴ ὅπως τότες. Τὴ ρωτᾷ ἂν θαρροῦσε νὰ πεθάνῃ κι' αὐτός. Κι' ἐκείνη τοῦ ἀπαντᾷ: «Θαρρὼ πὼς θὰ μείνεις στὴ γῆ ἀκόμη πολὺ χωρὶς ἐμέ».

Ὅλα ξέρουν τὴ θλίψη του καὶ μένουν ἀσυγκίνητα. Ὁ πόνος του εἶναι ἀκράτητος πιά. Μονάχα ἡ πίστη του στὸ Θεὸ τὸν συγκρατεῖ νὰ μὴν αυτοκτονήσῃ. Πιστεύει πὼς ὁ Θεὸς θὰ τοῦ βάλῃ κοντὰ σὰν πεθάνῃ, πὼς ὅλη ἡ εὐτυχία ποὺ δὲ βρῆκε στὴ γῆ θὰ τὴν ἔχει στὸν οὐρανὸ δίπλα τῆς... Δὲν τὴν ζητεῖ πιά στὴ γῆ οὔτε τὴν κλαίει.

Ἐνα ποθεῖ, τὸ θάνατο.

«Θάνατε ἔλα! Ὁ ἐρχομός σου εἶναι ποθητός. Μὴν ἄργεῖς, εἶναι καιρὸς πιά».

Τὸν βρῆκαν νεκρὸ μέσα στὴ βιβλιοθήκη του πεσμένο ἀπάνου στὰ βιβλία.

ΜΕΡΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΗ

Τὸ βλέμμα μου τὸν οὐρανὸ ἀγκαλιάζει ;
 Πῶς ἀπ' τῇ ζέσῃ τὸ αἰθέρας βράζει !
 Τὸ διάστημα εἶν' ἀπέραντο, γυμνόν,
 μέσ' τὸ σκληρὸ τοῦ τὸ χρωματισμό.
 — Ζωὴ μου ἐσύ, αἰώνια κυνηγήτρα,
 Ὅλοι γιὰ σένα οἱ δρόμοι εἶνε στενοί,
 Τρέχεις, πλανιέσαι, πάντοτε μὲ βιάση,
 Γιορτάσιμη μαζί κι' ἀγνή,
 σὺν τὴν Ἀρτέμιδα στὰ δάση !

Comtesse de Noailles.

Ἀπὸ τῆς «Αἰώνιες δυνάμεις».

Μετάφρ. ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

ΑΡ. ΒΑΛΛΩΡΙΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ «ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ»,

(Μετάφραση στὸ Ἰταλικὸ Θεόδωρου Βρίκου).

Qual fronda labile,—vizza, caduta,
 Il vento involami—lungi da te,
 Lungi, con l'anima—triste abbattuta,
 Frosine, serbami—d'amor la fè.

I flutti immobili,—presso la riva,
 Giacèan in placido,—cheto sopor,
 Ma ecco orribile—già Borea arriva
 e a batter scagliali—con rio fragor.

Frosine, mândanmi—fuor de' miei Lari,
 Nel fuoco indomito—d'aspro pagnar,
 Mille, deh lasciarmi!—tuoi baci cari,
 Lungi, in memoria, dolce recar.

Se il giorno iucolsemi,—mio cor, mia vita,
 Che in terra estranea,—gli augelli a stuol
 Mio sangue bevano,—l'irrigidita
 Salma divorino—dispersa al suol ;

Chi sa, allor, mi'anima,—se i baci a pieno
 Vita ridonino,—torni a sentir,
 E a sogno simile,—venga al tuo seno,
 Frosine, placidi—sonni a dormir ?

Verno avvicinasi:—le nevi bianche
 I fior scacciarono—col loro odor,
 Vedi! le rondini—s'involan stanche,
 Guardati! appresansi—notti d'orror!

Il falco indocile,—rapace ingordo,
 A rotear torbido—già si darà:
 Oh uccel che capita!—quel, sarà sordo,
 Se al nido trepido—lo coglierà!

Frosine, mândanmi—fuor dei miei Lari,
 Nel fuoco indomito—d'aspro pagnar ;
 Quai giorni attendonci?—siam tutti ignari ;
 Salute, or lascioti,—mi è forza andar!

TEODORO BRICCOS

ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Ἐν Λεωνιδίῳ τῇ 4 Ἰουνίου 1829.

Πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος κτλ. κτλ.

Ἐξοχώτατε,

Μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἀπὸ Μυστρᾶ καθ' ὁδὸν
 ἀπήντησα τὸν Ζαχαριάδην Ζακύνθιον. Ἀμέσως ἔλαβα περιέργειαν νὰ
 ἐξετάσω εἰδήμονα τινὰ Μιστριώτην τὰ περὶ αὐτοῦ, ὅστις μοῦ ἀπεκρίθη
 ὅτι τὸν γνωρίζει καλῶτατα καὶ ἠξέυρει ὅτι ἔχει δανεισμένους χρή-
 ματα ἱκανὰ μερικὸς, ἐξ ὧν εἰς εἶναι καὶ ὁ Ι. Κορφιοτάκης, διὰ τοῦ
 ὁποίου ἔχει ἐνοικιασμένας προσόδους εἰς Μυστρά. Πρὸς δὲ ἐκ φήμης
 μαρθάνει καὶ εἰς Μεσσηνίαν νὰ ἔχη ὠσμένα ἐπέκεινα τῶν πεντακο-

σίων χιλιάδων γροσίων και άποροῦσε πόθεν θά εἶχε τήν ποσότητα τούτων.

Ἐγὼ ὑποπτεύθην, καὶ δικαίως, ὅτι τὰ χρήματα τούτα πρέπει νὰ εἶναι δωσμένα πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τοὺς περὶ τὸν Κόντε Ρώμαν, τοῦ δ-ποιου εἶπε σχετικὸς ὁ Ζαχαριάδης δὲν μὲ λανθάνει. Ὅθεν ὀρκί-σας τὸν διαληφθέντα Μιστριώτην, τὸν δδήγησα νὰ μεταχειρισθῇ πά-ντα τρόπον διὰ νὰ συστήσῃ στενὴν μετ' αὐτοῦ φιλίαν καὶ νὰ τὸν προσκαλέσῃ πολλάκις εἰς τὴν Τράπεζάν του, νὰ ὁμιλῇ πάντοτε εἰς τὰς κατὰ μόνους μετ' αὐτοῦ συνδιαλέξεις ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ὑποσχεθῇ μεγάλα εἰς πᾶσαν πρότασίν του ὥστε νὰ τὸν κάμῃ νὰ ἐξηγηθῇ πρὸς αὐτὸν θετικὰ καὶ βασίμως τὸν σκοπὸν του καὶ νὰ μὲ πληροφορήσῃ.

Τῷ ὑπεσχέθην νὰ τοῦ ἀποδώσω ὅσα δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἤθελεν ἐξοδεύσει καὶ ἀντιμισθίαν ὡς ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως. Μὲ ἐγγυ-ήθην ὅτι θέλει ἐπιχειρηθῇ κάθε μέσον, θυσιάζων ὅτι ἤθελε κάμει χρέη, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ ὅτι δυνήθῃ, καθότι ἀναμφιβόλως ὑπὸ τῷ προσχί-ματι τοῦ ἐμπορίου τοῦ Ζαχαριάδου πρέπει νὰ ὑποκρύπτεται κάτι τί. Ἄμα δὲ μὲ ἰδεάσῃ περὶ τούτου θέλω ἀναφέρει τὰς παρατηρήσεις του.

Ὑποσημειοῦμαι μὲ σέβας βαθύτατον.

Τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος ὑποκλινέστατος δοῦλος

Γ. ΒΑΛΤΙΝΟΣ

SOULARY

Α Ν Ε Ι Χ Α . . .

Ἄν εἶχα ἓνα στρέμμα γῆς—κάμπο, βουνὸ ἢ κοιλάδα.
Μ' ἓνα νερὸ τρεχούμενο—ρουάκι, πηγὴ ἢ ποτάμι.
Ἐνα δένδρ' ὃ θὰ φύτευα—ἐλῆά, ἐτιὰ ἢ πρίνο.
Κι' ἓνα καλύβι θὰ ἔστηνα—τουῖλο, σπαρτιά ἢ καλάμι.

Ἐπὰ στὸ δένδρο μιὰ φωλιὰ—χνοῦδι, μαλλι ἢ ἀγριὰδα.
Μ' ἓνα γλυκὸ κελαδιστὴ—σπούργιτα, ἀηδόνη ἢ σπῖνο.
Μὲς τὸ καλύβι μιὰ στρωμνὴ—ψάθα, κουνιὰ ἢ χεράμι.
Μὲ μιὰ παιδοῦλα—καστανή, μελάχρω ἢ ξανθοχρῶσω.

Μὲ ἀρκεῖ ἓνα στρέμμα καὶ αὐτὸ σωστὰ γιὰ νὰ μετρήσω.
Στὴν περὶ καλὴ στὰ μάτιά μου, θὰ ἔλεγα, τὴν κόρη.
«Στὸν ἥλιο ὁλόρθη στάσου ἔμπρός, ποῦ χούσωσε τὰ ὄρη».
«Ἐπὰ στὴ χλόη ὅσο μακρὰ ὁ ἴσκιος σου θὰ πιάνει».
«Τόσον μακρὸν ὀρίζοντα γιὰ μένα θὲ νὰ κλείσω».
Κάθε εὐτυχία εἶν' ὄνειρο, τὸ χέρι ἂν δὲν τὴ φθάνει!

Μετάφραση ΣΠ. ΒΑΛΑΝΤΗ

ΘΡΑΣΟΥ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ

ΑΠΟ ΤΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΖΕΠΗ

[Τὸ σημειωματάριο τοῦ Μαζέπη (1) εἶναι πολὺ κομψὸ καὶ ἔχει κάμποσες σελίδες. Πυκνογραμμένες. Μιλεῖ γιὰ ἓνα σωρὸ πράματα. Γιὰ ιδέες. Καὶ γιὰ τέχνη. Καὶ γιὰ ἐπιστήμες. Καὶ γιὰ μελαγχολίες. Πολλὲς ἐλαφρότητες. Τὶς περισσότερες ἀπὸ τὶς φράσεις του θὰ τὶς ἐμπόδιζε ἡ λογοκρισία καὶ τῆς πρὸ ἐλευθέριας χώρας. Εἶναι ὁμῶς ἄλλες ποὺ κανένα δὲν πειράζουνε. Εἶναι καὶ ἀσύνδετες. Ἔτσι ὅπως οἱ ἀκόλουθες. Χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀλλαγὴ:]

Ἡ σκέψη μου ἔμπρός στίς γυναῖκες, μοιάζει μὲ τὴ σαύρα ἔμ-πρὸς στὸν ἥλιο. Τὴ ζεσταίνουν· τὶς γυρνᾷ τὴ ράχη.

* *

Ὁ ἔρωτας εἶναι· τὸ μόνο ἐγκλημα ὅπου πάντα σὲ τιμωρεῖ ὁ συ-νένοχος σου. Μὲ τὴν ἀφοσίωση του. Μὲ τὴ διαρκὴ παρουσία του.

* *

Οἱ σχέσεις σου μὲ μιὰ ἐξυπνὴ γυναῖκα παντρεμένη ἢ λεύτερη, ποτὲς δὲν ἀποτελοῦν ἀμάρτημα. Γιατὶ καμμιά θρησκεία δὲ σκέ-φτηκε νὰ καταδικάσῃ ἓνα τέτοιο ἀπίθανο πρᾶμα.

* *

Μοῦ ἔτυχε καὶ ἔμένα κάποτε νὰ δείξω τὴ γροθιά μου, ἀλλὰ βρι-σκόμουν στὸ δωμάτιο μου μέσῃ. Κι ὁ τοῖχος δὲν εἶχε κανένα κα-θρέφτη.

* *

Ἡ δύναμη ἑνὸς λαοῦ ἐγκτεῖται στὸν τρόπο ὅπου χωνεύει καὶ ἐπε-κτείνει τὶς ψευτιὲς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν του. Ὅλα ἀκόμη καὶ ὁ πο-λιτισμὸς, ζητήματα καλῆς χώνεψης.

* *

Οἱ Ἕλληνες εἶναι γεμάτοι ἐκπληκτικὰ καὶ βαθύτατα περιέρ-γειες. Χτὲς εἶμουνε σὲ μιὰ παράσταση τοῦ «Ἀμλέτου», ποῦ τὸν ἐν-σάρκωνε ἓνας περίφημος ἡθοποιός. Θαύμα πολλαπλότητος καὶ σιγῆς πρὸ ἐλάχιστης ἀπόδοσης τοῦ κειμένου.

Ἀλλὰ μὲ συνώδευε κάποιος πατριώτης μου καὶ μόλις κατέδρακε ἡ

(1) Κύριο πρόσωπο τοῦ τόμου διηγημάτων ΘΡΑΣΟΥ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ «Η ΧΟ-ΡΕΥΤΡΙΑ ΚΟΝΤΕΣΣΙΝΑ ΦΕΛΙΤΣΙΤΑ», ποῦ κυκλοφόρησε αὐτὸ τὸ μῆνα σὲ καλλιτεχνικώτατη ἐκδοσὴ πολυτελείας (Βιβλιοτ. Γ. Δ. Κολλάρου, 44 ὁδὸς Στα-δίου, Ἀθήναι. Τιμὴ 25 δρχ.).—Σημ. Συναγ.

αύλαία, χωρίς να χάση καιρό και με τα μάτια του υγρά από την περιέργεια, νάτος που με ρωτά: «Δὲ μοῦ λές ὁ Ἀμλέτος εἶδε ἀδέρφια; Ἄλλους συγγενεῖς; Τίποτα ξαδέρφες παντρεμένες;»

Τέτοιο εἶναι τὸ μεγάλο νεοελληνικὸ κοινό. Σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτηση. Κ' οἱ συγγραφεῖς μας γιὰ τοῦτο δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ ξεπεράσουν ἀκόμη τὸ στάδιο τοῦ οἰκογενειακοῦ δράματος.

* *

ὦ ἄνθρωποι, Θεοὶ με ἀνιάτους ρευματισμούς, δταν ἡ υγεία ξεχειλᾷ μέσα μου νιώθω κάποτες πὼς σᾶς ἀγαπᾷ. Νιώθω πὼς εἰστε χρήσιμοι γιὰ νὰ καλλιεργεῖτε τὴν ἀνία μου. Καὶ σᾶς ἀγαπῶ. Καὶ ξαφνίζομαι, βλέποντας πὼς εἰστε χρήσιμοι καὶ γιὰ κάτι.

* *

Δὲν τὸ πιστεύω ἐντελῶς πὼς ἡ ἔλλειψη τοῦ ταλέντου καὶ κάθε προσωπικότητος εἶναι ἀπαραίτητο στοὺς συγγραφεῖς γιὰ νὰ ἐπιτύχουνε...

* *

Χάρις στοὺς λίγους φίλους μου γνώρισα ἓνα πλήθος ἐχθροὺς ποὺ ἀλλοιώτικα θὰ τοὺς ἀγνοοῦσα. Τὰ μάτια, τὸ στόμα, ἡ ἀλληλογραφία τῶν φίλων μου. Τὰ μάτια τους.

* *

Δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι μισάνθρωπος: Τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων μ' ἐνδιαφέρουν ἀπείρως περισσότερο ἀπὸ τὰ δικά μου. Ἔχουν καὶ μεγαλύτερη ποικιλία.

* *

Ἡμέρα ἡ πιὸ χαμένη ἀπ' ὅλης εἰν' ἐκείνη ὅπου δὲν ἄκουσες καμμιὰ μεγάλη ἀνοησία.

Μιὰ μεγάλη ἀνοησία εἶναι σήμερα κάτι πολὺ πολὺ πιὸ σπάνιο ἀπὸ μιὰ μεγάλη ξυπνάδα.

* *

Ὁ ἔρωτας: ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι πάντα ἡ μεταφυσικὴ τῆς ἀεργίας.

* *

Ξενυχτῶ, πίνω, λιγνεύω. Λιγνεύω ἄρα ὑπάρχω!

* *

Ἐναν καιρὸ οἱ ἄνθρωποι βρίσκονταν μέσα στίς φούστες τῶν γυναικῶν. Τώρα ζοῦν, στεγάζονται καὶ σκέπτονται κάτω ἀπὸ τίς περοῦκες τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

«Ξαίρεις», ρωτοῦσε ἓνας κινέζος σοφός, «Ξαίρεις γιατί οἱ γυναῖκες κλείνουν τὰ μάτια δταν τίς φιλᾷ ὁ ἀγαπημένος τους; Δὲν τὸ ξαίρεις; Ἀχ! πόσο σὲ ζηλεύω!»

* *

Ἀρχὴ σοφίας: νὰ καταλαβαίνης πὼς τὰ πάντα εἶναι γελοῖα... Κ' ὥστόσο νὰ μπορῇς νὰ τὰ παίρνῃς στὰ σοβαρά! Ὅλα ἐνα καὶ περισσότερο σοβαρά.

* *

Μὲ τὸ θάνατο τῆς Β... ἐνωσα ἓνα πόνο φριχτό, σαρκικό. Καὶ ξαφνίστηκα γιατί ποτές μου δὲν τόχα ὑποψιαστῇ πὼς μοῦ εἶταν τόσο σιμὰ ἡ σάρκα μου.

* *

Ὅ,τι κι' ἂν κάνουμε, ὅπως κι' ἂν δουλεύουμε πάντα θὰ ὑπάρχει μέσα μας κάτι, κάτι κρυφὸ κ' ἀγνώριστο κι' ἀσύλληπτο, ποὺ θὰ φαρδαίνει στὸ νοῦ μας τὴ φόρα τῆς ἀπάτης. Κάτι δικό μας θὰ μᾶς κάνῃ πάντα νὰ γελιόμαστε. Κάτι πολὺ δικό μας.

* *

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, χωρίς νὰ τὸ ξαίρουνε, ὅλοι τους εἶναι μεγάλοι ἄνδρες ὑπὸ δοκιμασίαν...

Ἐνα μικρὸ ἐπεισόδιο ἀρκεῖ γιὰ νὰ τοὺς ἀναδείξῃ. Ἐνας ἐλάχιστος μορφασμὸς τῆς τύχης... κι' ἀμέσως προβιάζονται!

* *

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο φύλων; Οἱ ἄνδρες κοιτάζουνε γιὰ νὰ δοῦνε. Οἱ γυναῖκες, γιὰ νὰ τίς δοῦνε. Γιὰ νὰ δείξουνε τὰ μάτια τους. Πρὸ παντὸς τὰ φρύδια τους.

* *

Μικροὶ ἄνθρωποι εἰν' ἐκεῖνοι ποὺ λένε βλακείες. Μεγάλοι ἄνθρωποι εἰν' ἐκεῖνοι ποὺ κάνουν βλακείες.

* *

Ἀοριστολογίες μέσα στὸ ντάνσινγκ: Πολλὲς γυναῖκες καὶ κορίτσια. Μιὰ κυριαρχία χορευτικῆς θηλυκότητος. Κι' ὅλο τὸ πνεῦμα τοῦ δαιμονιζομένου ρυθμοῦ, ποὺ γίνεταί σάρκα καὶ λεβέντημα ἡδονῆς.

Οἱ γάμπες, ὁ ποδαστράγαλος, ἡ ράχη, τὰ χέρια κ' ἐκεῖνες οἱ ἀνισορροποῦσες τοὺς καμπύλες τόχουν καταλάβει τὸ σήμερα πιὸ βαθιὰ ἀπ' ὅ,τι ὅλα μαζί τὰ κεφάλια τῶν συγχρόνων σοφῶν.

ὦ! λαμπροὶ γυναῖκες οἱ τύποι, ποὺ δὲν ἐφτιάσατε τίποτες μὰ ποὺ ζεῖτε τὰ πάντα, κάθε κίνημά σας μοῦ εἶναι καὶ μιὰ πρόκληση γιὰ νὰ

σας προσκυνήσω. Κοντομαλλοσες θεότητες μιὰς πανανθρώπινης και καθεδραδινής αυτοκτονίας. Μιὰν ἀπὸ σας θὰ τῇ θυμοῦμαι πάντα. Θὰ τῇ θυμοῦμαι... Εἶτανε βυθισμένη σὲ μιὰ ἀσημότητα! Σὲ μιὰ ἀσημότητα τέλεια κι' ἀτέλειωτη σὰ μεγαλοφυΐα!

Ἔτσι καθὼς παίζει ὁ Νέγκρος 'κειπέρα. Καὶ Βογγάει τὸ σαξόφωνο... Μέσα στὸ μεθυσμένο μου κορμὶ ἀμέτρητα, ξέφρενα χύθηκε τὸ φῶς τῆς γυναίκας. Καίουμαι ἀπὸ χαρά! Τὸ κάθε μυστικὸ τῆς σάρκας μου, ποὺ ὡς αὐτὴ τῇ στιγμή τ' ἀγνοῦσα, τὸ νιώθω τώρα γιατί πυρώνει μὲ καινούριες προσταγές ἀπόλαψης... Κι' ἔλα ἔλα γνῶρισα καὶ ξαίρω, ἔλα λείπουνε αὐτὴ τῇ στιγμή ἀπ' ἐμπρός μου. Ὅλα λείπουνε κι' ἔλα εἶναι ὁμορφα μέσα σὲ μιὰ πελώρια ἀπουσία ποὺ μοιάζει τοῦ Θεοῦ!... Καὶ παίζει ὁ Νέγκρος, καὶ Βογγάει τὸ σαξόφωνο μὲ τὰ μεράκια του. Νὰ τᾶξαιρα! Νὰ μποροῦσα νὰ τὰ ζήσω ἔλα του τὰ μεράκια.

ΘΡΑΣΟΣ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ «ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» ἀπὸ καιρὸ ὑποσχέθηκε τοὺς ἀγαπητοὺς συνδρομητὰς κι' ἀναγνώστες της πὺς θὰ καλλιτερεύσῃ τὴν ἐκδοσὴ της. Τὸ κάνει τώρα μὲ μεγάλη της χαρὰ καὶ μὲ τὴν προθυμὴ βοήθεια τῆς καλῆς της φίλης καὶ γνωστῆς λογοτέχνου διίδας Ρίτας Μπούμη, στὴν ὁποία ἡ Διεύθυνση ἀνέθηκε τὴ διεύθυνση τῆς Συντάξεως. Στὸ ἐξῆς ἡ «Ἰόνιος Ἀνθολογία» θὰ τυπώνεται στὴ Σύρο ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψή της καὶ δίνουμε τὴν ὑπόσχεση νὰ καλλιτερέψωμε ἀκόμα τὴν ἐμφάνισή της. Ζητοῦμε συγγνώμη γιὰ τὴν καθυστέρηση ὡς τώρα. Οἱ τεχνικὲς δυσκολίες τῶν ἐδῶ τυπογραφείων, τὸ φόρτωμα τυπογραφικῆς ἐργασίας λόγω τῶν ἐκλογῶν καὶ ὁ δάγγειος πυρετὸς ἰδίως ποὺ κρεβάτωσε τὸ προσωπικὸ τῶν τυπογραφείων μας, ἦταν ἡ αἰτία τῆς καθυστέρησης. Ἀπὸ τώρα ἡ «Ἰόνιος Ἀνθολογία» θὰ βγαίνει ταχτικά κάθε μῆνα, μὲ τὴν ἐλπίδα πὺς ὅλοι θὰ τὴν υποστηρίξουν ἀνανεῶνοντας τὴν συνδρομή τους καὶ ἐγγράφοντας νέους συνδρομητὰς.

Πέρασε ἀπὸ τὸ νησί μας ὁ θαυμαστὸς λόγιος κ. Χρ. Εὐαγγελᾶτος, δῆμαρχος τοῦ Μεσολογγίου, ποὺ τόσο πάσχισε γιὰ νὰ κάμῃ εὐπαρουσίαστη τὴ θρυλικὴ πόλη. Μᾶς ἔλεγε πὺς σκοπεύει γρήγορα νὰ στήσῃ προτομὴ στὸ Ἡρώο τοῦ ποιητῆ τῶν «Ἐλευθέρων Πολιορκημένων».

Νομάρχης στὴ Ζάκυνθο διορίστηκε ὁ κ. Θέμος Ἀθανασιάδης Νόβας ποὺ τόσες ὥραιες ἀναμνήσεις γιὰ τὴν εὐεργετικὴ δράση του ἄφισε στὴν σωπὸ τοῦ χαιρετίζει ἕναν ἀληθινὸ διανοούμενο.

Ἡ «ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» εὐχεται ὅπως ἡ νέα Κυβέρνηση ὑποκατευτικὸ σύστημα ποὺ φανερὰ ἐχρεώκοπησε. Καὶ μιὰ ἀπόδειξη πὺς τὰ τῆς Νυντερνῆς Σχολῆς Ἀπόρων Παίδων Ζακύνθου, ἀναφέρουμε τὸ θαῦμα ἀπὸ τέλεια ἀγαμματα ἡ Σχολὴ ἔβγαλε παδιὰ πολὺ καλύτερα κατηρητισμένα ἀπὸ τῶν κρατικῶν σχολειῶν.

— Ὁ συμπολίτης μας λόγιος δημοσιογράφος κ. Κώστας Καιροφύλας διορίστηκε Νομάρχης Ἀρτης.

— Στ' «Ἀκροτήρι» στὴ μαγικὴ του βίλλα παραθερίζει, μονάζοντας, ὅπως κάθε χρόνο ἕνας μοναδικὸς διανοούμενος, ποιητῆς, κριτικὸς, ἱστορικός, συγγραφεὺς. Ἕνας διαμαντένιος χαρακτήρας. Ὁ Μαρῖνος Σιγοῦρος. Στὸ δειλινό, σὰν κατεβαίνοντας ἀπὸ τὴ βιβλιοθήκη του, στὴν ὥραία ταράτσα τῆς βίλλας, βηματίζει σκυφτός, μὲ τὸ κομπολόι στὸ χέρι, ὁ ποιητῆς, σηκώνοντας ποὺ καὶ ποὺ τὸ κεφάλι γιὰ νὰ ρίξῃ τὸ βλέμμα του κάτω, στὴ sacra e bella Zacinto che si specchia nell'onde, ἀμεμπτοῦ στὸ ἐξωτερικό, κι' εὐγενικὸς φύσει κι' ἐκ γενετῆς, ὑποδέχεται μὲ χαρὰ τοὺς ἀραιοὺς ἐπισκέπτες του. Κι' ἡ Ζάκυνθος μὲ τὸμορφο ἀκροτήρι γίνεται ὁμορφότερη σὰν φιλοξενεῖ τὸ Μαρῖνο Σιγοῦρο.

— Πέθανε ὁ μεγάλος Ἕλληνας παιδαγωγὸς Ἀριστοτέλης Κουρτίδης. Ἐπίσης ὁ παλαίμαχος τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου Ζακυθινὸς Διονύσιος Ταβουλάρης.

Ἡ ὑπογραφή τῆς ἡθικῆς φιλίας μὲ τὴν Ἰταλία στὴ Ρώμη ἔχει μεγάλη σημασία καὶ ἐπιδοκιμάστηκε ἀπὸ ὅλο τὸν διανοούμενο κόσμον. Ἡ «ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» ἐστειλε ἀμέσως τηλεγράφημα συγχαρητήριο στὸ Βενιζέλο καὶ Μουσολίνι καθὼς καὶ τοὺς ἄλλους συντελεστὰς Ἀρλόττα καὶ Μποδρέρο. Τὸ καίμενο μαζί μὲ τίς θερμὲς ἀπαντήσεις του θὰ δημοσιεύσωμε στὸ ἐρχόμενο φύλλο. Ἡ «ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» χαιρετίζει μ' ἐνθουσιασμὸ τὸ ἱστορικὸ αὐτὸ γεγονός τῆς προσεγγίσεως τῶν δύο γειτονικῶν ἐθνῶν.

— Πάνω στὴν κριτικὴ τοῦ κ. Διον. Ζακυθινοῦ γιὰ τίς Torture della Sfinge, λάβαμε ἀπὸ τὸν συγγραφέα τῶν κ. Θεόδ. Βρίκο τὴν παρακάτω ἐπιστολή

Βαρλέττα 25 Ἰουλίου 1928.

Εὐγενεστάτη Κυρία,

Σχετικῶς μὲ τὴν κριτικὴν τοῦ εὐγενοῦς λογίου κ. Ζακυθινοῦ ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ κρίνῃ εὐνοϊκὰ κατὰ τὰ λοιπὰ τῆ συλλογῆ ποιημάτων μου «Le torture della Sfinge», νομίζω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ δώσω ἀναγκαίως ἐξηγήσεις διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς λέξεως «καθεῦδω», εἰς τὴν Ἰταλικὴν «Vigilo». — Τὸ ἀπόσπασμα τῆς Σαπφούς ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Δέδυκε μὲν α Σελάνα
καὶ Πλατιάδες, μέσαι δὲ
νύκτες, παρα δ' ἔρχετ' ὦρα
ἐγὼ δὲ μόνα καθεῦδω».

Ἐγὼ τὸ ἔχω οὕτως μεταφράσει:

«A mezza notte, allora
che la Luna e le Plejadi tramontano
e scorre lenta l'ora
sol'io deserta vigilo!»

Εἶμαι Ἕλλην καὶ ἐγὼ — ὅχι μόνον διότι τὸ εἶπε ὁ κ. Raffaele Cotugno — καὶ ἤξερω πολὺ καλά ὅτι ἡ λέξις «καθεῦδω» παῖε νὰ εἴπῃ «dormire, riposare» καὶ εἰς μεταφορικὴν ἐννοίαν ἀκόμη «oziare». Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ ποῖος «riposa» δύναται καὶ νὰ μὴν κοιμᾶται — καὶ αὐτὴ ἴσα ἴσα εἶναι ἡ πτώσις τῆς Σαπφούς, ἡ ὁποία ποτὲ, σ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἡδύνατο νὰ κοιμᾶται. — Νὰ λοιπὸν ὁ λόγος ποὺ μετέφρασα μὲ τὴν ἐννοίαν τῆς ἀγρυπνίας (veglia) τὴν λέξιν «καθεῦδω» εἰς «vegliare» ἢ «vigilare», ποὺ εἶναι τὸ ἴδιον εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἐκεῖ ποὺ ἡδύναμην νὰ μεταφράσω «sol'io deserta veglio!», ἔχων ἀνάγκην προπαροξύνοντι στίχου, μετάφρασα χωρὶς ἄλλο.

«Sol'io deserta vigilo!»

Με βαθεῖαν ἐκτίμησιν
ΘΕΟΔ. ΒΡΙΚΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Δάβαμε τ' ἀκόλουθα βιβλία:

Paesi e marine di Grecia, του γνωστού Ιταλού και φίλου συγγραφέα Arnaldo Cervasato. Είναι μία σειρά ἀνταποκρίσεων, με δυνατό ταλέντο, για την Κέρκυρα, Ζάκυνθο, το Νέο Μαραθώνα, (Μεσολόγγι) τον κόλπο της Κορίνθου τη σημερινή Αθήνα, και το Αίγαίο, που έστειλε στην illustrazione italiana ο πάρα πάνω ἀποσταλμένος της για τα εγκαίνια του ισθμού της Κορίνθου. Είναι ένας ολοκληρωμένος ύμνος για την Ελλάδα, γραμμένος με τέχνη, ανοιχτόκαρδα, φιλοσοφικά από τον φιλέλληνα ποιητή. Τις σελίδες αυτές, από τις ωραιότερες που γράφτηκαν για την Ελλάδα θα μεταφράσουμε προσεχώς.

Λογότερα θα δημοσιεύσουμε διαλεχτή συνεργασία που μας έστειλεν ο φίλος συγγραφέας ειδικά για την *Ίονιο Ανθολογία*.

Οβελίσκοι και Σαρκοφάγοι: Ποιητική συλλογή του Παν. Βρισιμιτζάκη, επιμελημένη από τα Γράμματα Αλεξανδρείας. — Έχει κι' ωραιότατα σκίτσα. *Ο "Αστίγξ και το έργον του εν Ελλάδι"*: Πανηγυρικό Λεύκωμα για τον ηρωικό ναύαρχο από τον Κ. Ράδο. — Έκδοσις επιτροπής εκατονταετηρίδας.

Κάλβου άπαντα. Δύο. Πρόλογος Μαρίνου Σιγούρου. Έκδοση Στοχα-στη. — Ο Σιγούρος στο λαμπρό του πρόλογο με τη ζωγραφικήν εκείνη μαεστρία που τον χαρακτηρίζει, μας καθρεφτίζει τον Κάλβο, τον ήθικό, τον πατριώτη, τον ποιητή, το διανοούμενο Κάλβο με τις αδυναμίες του, τα ελαττώματά του. Και τελειώνει: «Είναι μία μορφή τραγική, πονεμένη, σιω-πίνου ανευμάτου, και πυκνοσκεπασμένη με το θρυλικό πέπλο της Ίσιδας. Είναι μία μορφή που οι σημερινοί Έλληνες δεν είναι άξιοι να την άν-τικρύσουν».

Ο Δημητριάδης στη βιογραφία του Φωσκόλου από το Σιγούρο στηρί-χθηκε το περισσότερο στο φτιάξιμο της ωραίας προτομής της Ζακύνθου. Κι' ένας καλλιτέχνης σά το Δημητριάδη θα μπορούσε με ό,τι ξέρουμε για τον ποιητή του *Φιλόπατρι*, να μας χαρίσει ένα έργο άντάξιο του παραγνω-ρισμένου Μεγάλου.

— *Τί προσήνεγκεν ή Ιατρική της Έπτανήσου και ιδία ή της Κεφαλλη-νίας εις την παγκόσμιον Ιατρικήν*: μελέτη του πρύτανι του Πανεπιστη-μίου Ν. Αλεβιζάτου.

— *Μαργδαλινές* είναι ή νέα ποιητική συλλογή του Μ. Καλλοναίου με πρό-λογο που μας θυμίζει πολύ τις Sorelline του Mariani.

— *Τραγούδια της Αγάπης*. (δεύτερη έκδοση). Ποιητική συλλογή του Ίω-άννου Δαμβέργη.

— *Φορουνάτο*: Κομωδία ανέκδοτος του Μάρκου Αντωνίου Φωσκόλου, εκδιδόμενη για πρώτη φορά από το σοφό αρχαιολόγο Στέφανο Ξανθουδίδη.

— *La politica economica di Fenelon e il pensiero politico ed eco- nomico del suo tempo*: του καθ. του Πανεπ. της Σιένας Alberto Ber-

— *Στρατιωτικά. Α'. Οργανωτικά*. του στρατηγού Π. Κλάδου.

— *Aus briefen und tagenbüchern zum deutschen philhellenismus*: είναι το νέο φυλλάδιο του γνωστού Έλληνιστή Dieterich που τόσες άνε-τλος του περιέχει αποσπάσματα από ελληνικά γράμματα. — Όπως δείχνει ο τί-φιλσλλήνων (1821-1828).

— *Antologia della lingua italiana*: Σε 200 σελίδες ο γνωστός συγγρα-φέας καθηγ. Guido Bystico μάζεψε με μεγάλη τέχνη δροσερά κομμάτια

— *Κασιώτικα*: Ήθογραφικά διηγήματα του Ζαχαρία Χαλκιάδη, εικονο-γραφημένα.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

— *Νέα Έστία*. (1 Ιουλίου): «Σμυρνιώτικα» ωραιότατο ποίημα του συμπαθέστατου ποιητού Μιχ. Αργυροπούλου, «Πελεκάσης» καλλιτεχνικό άρθρο του Μαρίνου Σιγούρου (από την ζωή και από την Τέχνη) για το ζακυνθινό ζωγράφο Δημ. Πελεκάση), «Οι θεότητες του Κοτύλου» (το βρα-βευμένο διήγημα του Άλ. Βεϊνόγλου στο διαγωνισμό της «Ν. Έστίας», «Για δυο παλιά σονέττα» πολύ ενδιαφέρουσα μελέτη του κ. Βουτιερίδη κτλ. Στο τεύχος 15 Ιουλίου: «Ο όργανισμός της γυναικός και τα προγράμματα της γυναικείας εκπαιδεύσεως» Άριστ. Κουρετίδη, το β'. βραβείο του διαγωνι-σμού της «Ν. Έστίας», διήγημα του Θράσου Καστανάκη, ή προκήρυξη κτλ — Σ' εκείνο της 15 Αυγούστου: «Από την ζωή και από την Τέχνη» Κ. Γ. Καρωτάκης από τον Τέλλον Άγραν και Πέτρον Χάρην, «Το ταξίδι κ' ή αγάπη της Κυρίας», διήγημα του Θράσου Καστανάκη, ή προκήρυξη του Β'. λογοτεχνικού διαγωνισμού για θεατρικόν έργο και πλούσιο δεκαπενθήμερο. Στο μόνο που δε συμφωνούμε σ' αυτό είναι ή κριτική για τα διηγήματα του Θ. Καστανάκη, που τον δείχνουν συγγραφέα με δυνατό ταλέντο που γρή-γορα θα άναγνωρισθ ή παγκόσμια.

— *Έλληνικά Γράμματα*: (1 Ιουλίου) ένα λαογραφικό σημείωμα του Κ. Φαλιτάς «Καποτάδες — Τερζήδες — Καζαζήδες». — (15 Ιουλίου) «Μία κρι-τική για τους κριτές του Μ. Αλεξανδρου» του υποστράτηγου Γρηγοριάδη, «Μία σκοτεινή εποχή» του Guenon. Στο ίδιο τεύχος καθώς και σ' εκείνο της 1ης Αυγούστου μία πλατειά μελέτη για την «Έλληνική λαϊκή τέχνη — Σάμος» πλουτισμένη με πολλές ωραιότατες εικόνες και σκίτσα της θυμα-στής και μοναδικής Άγγελικής Χατζημιχάλη. Στο τεύχος 16 Αυγούστου: «Προμήνεμα» διήγημα Δ. Ταγκοπούλου, «Γάμος στην Κερασούνα. — Το προξενείο» Σάββα Παλαδοπούλου, Λαογραφικά (Λοτόμοι — Ταλιαδόροι — Βα-γιενάδες) του Κ. Φαλιτάς, «Αίπλα στο πηγάδι», ήθογραφικό διήγημα Μα-ριέττας Μινώτου, και ή συνέχεια του συμπαθέστατου διηγήματος της Έλέ-νης Ρώτα «Οι δασκάλες».

— Στο «Livre» του κ. Ρουσσέλ (Ιούνιος — Ιούλιος): το τέλος της κρι-τικής για τη «στιχοφυγική του Σολωμού» του κ. Σταταλά. Κριτικές για τα «Παραμύθια» του κ. Μέγα, «Μοιρολόγια και τραγούδι, της Μάνης» του κ. Πασσαγιάνη, «Τι είδα στη Ρουσία» του Καζαντζάκη, «Τα κομμένα μαλλιά» του Συνοδινού, και για τις ποιητικές συλλογές των κ. Δέλη, Κασόλα, Μαλ-τού Συνοδινού, και για τις ποιητικές συλλογές των κ. Δέλη, Κασόλα, Μαλ-τού Συνοδινού. Το «Μέσ' τους άνθρακωπάγους» του Βουτυρά. — Στο τεύχος Αυγού-στου κριτικές για τα «Έλεγχοι και Σάτυρες» του άξέχαστου Καρωτάκη, για τα διηγήματα του Θράσου Καστανάκη «Η χορεύτρια κοντεσσίνα Φελι-τσιτά», τα «Κορακίστικα» του Δάσκαρη, την «Απάντηση σε μία κριτική» του Βουτιερίδη, όπου ο κ. Ρουσσέλ πηγαίνει με τη γνώμη του κ. Κυρια-τού Βουτιερίδη, Είναι τόσο καθαρές, τόσο πραγματικές κι' εύσυνείδητες οι κριτικές του κ. Ρουσσέλ, που άδισταχα μπορούμε να πούμε πως το «Livre» κρα-τάει ένήμερους όχι μόνο τους Έλληνες μα κι' έμας για τη σύγχρονη έλλη-νική πνευματική κίνηση, περισσότερο από κάθε άλλο ελληνικό περιοδικό.

Ο άκούραστος έλληνιστής καθηγητής έξεδωκε τελευταία και τη μετά-φραση του Δ'. ύμνου του Καλλιμάχου, σχολιασμένο. Ηουλιέται 6 φράγκα

στη διεύθυνση του Libre Prof. Louis Roussel Montpellier France.

— Πολύ ενδιαφέρουσα όπως πάντα ή *Αναγέννηση*. Στο διπλό τεύχος — Ιουνίου: «Ένας άλλος Δραγούνης» — Δραγούνης και Μπαρές από Μάτση — Ιουνίου: «Το πνεύμα και τα όνειρα του άνθρώπου» Paul Valery. — τον Γ. Θεοτόκα. «Το πνεύμα και τα όνειρα του άνθρώπου» Paul Valery. — «Γεωμετρική Τέχνη» Σέμνης Παπασπυρίδου. — «Οικονομική πολιτική και άστική σταθεροποίηση» Στρατή Σωμερίτη. — «Ο νέος Έλληνικός Λυρι-σμός» Κ. Παράσχου. — «Ο Καβάφης σαν ποιητής και άοχηγός σχολής», σμός Κ. Παράσχου. — «Την Αναγέννηση και τη Σχο-βιβλιοκρισίες από τον Άλκη Θούλο κτλ. — Την Αναγέννηση και τη Σχο-λική Πράξη συσταίνουμε ιδιαίτερα στους δασκάλους και Έπτανήσιους κα-θηγητές.

— Πλούσιο σὲ ὕλη καὶ τὸ τεῦχος Ἀπριλίου—Μαΐου τοῦ προοδευτικοῦ λογοτεχνικοῦ περιοδικοῦ «*Νεοελληνικά Γράμματα*» Ἡρακλείου.— Καλὸ ἐπίσης καὶ δοκίμογραφημένο τὸ τεῦχος Ἰουνίου.

— Στὸν *Παρθενῶνα* (Ἰούλιος—Αὐγούστος) μιὰ δλοσέλιδη φωτογραφία τοῦ γλυκοῦ Ἑπτανήσιου ποιητῆ, Στέφανου Μαρτζώκη. Ἐξακολουθεῖ ὁ πολὺ ἐνδιαφέρων «*Βυρωνικὸς κύκλος*» τοῦ Δ. Καμπούρογλου, ἓνα ὥραϊο ποιημάτων τοῦ Γ. Σπαταλά, «*Ἡ Ἰνδικὴ φιλολογία*» Μ. Καλλωναίου, καὶ τὸ τέλος τοῦ διηγήματος τοῦ Γκόρνυ, μεταφρασμένον ἀπὸ τῆς Μυρτιώτισσα.

— Στὴ *Νέα Ἐπιθεώρηση* (Ἰούλιος) «*Κοινωνία καὶ Τέχνη*» Γ. Πλεχάνωφ, «*Ντιρετίσμοι*» Παναίτ Ἰστράτι, «*Ἐνας δλόκληρος αἰώνας*» (ἀπ' ἀφορμὴ τὰ 150 χρόνια τοῦ Βολταίρου) Πέτρου Πικροῦ κ.τ.λ.

— *Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη* (Ἰούλιος) Γ. Ψυχάρη «*Ἡ καινούργια μου ἀγάπη*», Σπύρου Ἀννίου «*Giorgio Pascoli*» Ν. Γριμάλδη «*Ἀπὸ τὰ Πράσινα μάτια*» κ.τ.λ.

— *Μουσικὰ Χρονικά*. Στὸ μοναδικὸ μας αὐτὸ μουσικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ περιοδικό, ποὺ συσταίνουμε θερμὰ στοὺς φιλόμους Ἑπτανήσιους, (τεῦχος Ἰουνίου) Γ. Λαμπελέτ «*Νέα Μουσικὴ καὶ νεωτεριστὰ συνθέται*», «*Τὸ Ἡρωϊκὸ στοιχεῖο στὴ Μουσικὴ*», «*Ὁ Ἰωσήφ Βέρδης*» γιὰ τοὺς συγχρόνους του μουσικοὺς, καλλιτεχνικὴ ἐπισκόπηση κ.τ.λ. Τὸ κάθε τεῦχος δραχμὲς 6 κι' ἀπὸ ἓνα μουσικὸ κομμάτι.—Σ' αὐτὸ «*Ἡ Μάγισσα*» τοῦ Δ. Λαυράγκα, διπλὸ τεῦχος Ἰουλίου—Αὐγούστου: «*Τὸ μουσικὸ συναίσθημα στὴν πρωτόγονη μορφὴ του*» Φανῆς Μιχαλοπούλου, «*Ἡ ἑλληνικὴ μουσικὴ καὶ αἱ υποδιαιρέσεις τοῦ τόνου*», Γ. Λαμπελέτ, «*Σωματεῖα ὑποκριτῶν καὶ μουσικῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις*» Ν. Λάσκαρη, «*ἐνδιαφέροντα σημειώματα*» κ.τ.λ.

— Λάβαμε ἀκόμα τὰ τελευταῖα τεύχη τῶν περιοδικῶν: *Παλλάδιον* σὲ φοιτητὴ καθαρεύουσα, ποὺ βγάζει στὴν Κύπρο ἢ Κα Πολυξένη Λοῦζιάς.— *Γλαῦκα* (Πειραιῶς).

— *Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρηση*ς βγαίνει ἀδιάκοπα ἀπὸ 20 χρόνια τώρα καὶ ἔχει γίνῃ ἀγαπητότατο στὴν ἑλληνικὴ οἰκογένεια. *Ἑλληνίς*, *Ἀγῶνας τῆς Γυναικας*, *Ἰσὺς* (Ἀλεξανδρείας), τὰ συμπαθητικὰ Παναγιῦπια, *Ἐπιστημονικὴ Ἠχώ*, *Τηλεγραφικὴ Ἐπιθεώρηση*ς, *Παιδικὴ Ζωή*, *Ἐρυθρὸς Σταυρὸς τῆς Νεότητος*, *Νέα Ἀγωγή*, *Ραδάμανθυς*, *Φῶς* (Ἡρακλείου), *Νέα Ζωή* (Χανίων) τὸ λαμπρὸ θερηκευτικὸ *Ἅγιος Σπυρίδων* (Κερκύρας), καθὼς καὶ τὴν *Europa Orientale*, *Studi senesi*, *Libri del giorno*, *Hellas* (Ἀμβούργου).

— Ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρων εἶναι ὁ *Ἀγὼν τῶν Παρισίων* ποὺ τιμᾷ τὸν ἑλληνικὸ ἔθνος στὸ ἐξωτερικόν.

— *Ἡ Σύγχρονη Σκέψη* (Ἀριθ. 3). Σὲ πολυτελέστατη ἔκδοση μοναδική, πλούσιο στὴν ὕλη. Ποιήματα Παλαμά, Καβάφη, Σωτήρη Σκίπη, Βάρναλη καὶ διηγήματα Βελ. Φρέξη, Μ. Βισάνθη κτλ.

— «*Ὁ Πρόσκοπος*»: Μηνιαῖο μαθητικὸ-προσκοπικὸ περιοδικὸ τῆς Κερκύρας. (Ἀρ. 2).

— «*Νέα Ἱερουσαλήμ*»: Τὴ διεύθυνση τοῦ Ζακυνθινοῦ τούτου θερηκευτικοῦ περιοδικοῦ ἀνάλαβε ὁ μορφωμένος νέος Διον. Παπαγιαννόπουλος, ποὺ ὑπόσχεται πύλλὰ στὸν τόπο μας ποὺ δυστυχῶς μέρα τὴν ἡμέρα εἰχνηταὶ στὴν πνευματικὴν ἀφάνεια.

— Στὴν «*Ἐστία*» ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ σημειώματα τοῦ Δ. Καμπούρογλου δημοσιεύονται ταχτικά καὶ ἄλλα τοῦ Ἑπτανήσιου ἱστορικοῦ Σπύρου Θεοτόκη. Μὲ τὴ συνεργασία τῶν δύο τούτων σοβαρῶν καὶ διαπρεπῶν ἱστορικῶν ἢ «*Ἐστία*» λαβαίνει νέο κύρος.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΕΚΤΕΛΕΙ

ΠΑΣΑΝ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

ΜΕΧΡΙ 50,000, 4 1/2 0/0 ΕΤΗΣΙΩΣ

10

